

Marte Ødegård

Idrett i koronaens tid

En kvalitativ studie av hva som skjedde med norske idrettslag da utbruddet av covid-19 inntraff Norge

Masteroppgave i
Seksjon for kultur og samfunn
Norges idrettshøgskole, 2021

Sammendrag

Hensikten med denne masteroppgaven er å undersøke hva som skjedde med norske idrettslag da mye av idrettsaktiviteten ble stengt ned ved utbruddet av covid-19, mars 2020. Videre beskrives også ulikheter og likheter i konsekvensene, og hvilke faktorer som har spilt inn på de eventuelle ulikhetene som har oppstått. Oppgaven er basert på en kvalitativ tilnærming, hvor åtte intervjuer er gjennomført med forskjellige idrettslag. Resultatene diskuteres i lys av de ulike kapasitetene idrettslagene har og ressursavhengighetsteori. Tidligere forskning på forskjellige utfordringer idrettslag opplever blir også brukt for å belyse de utfordringene som dukket opp, og om de ble forsterket eller svekket ved utbruddet av covid-19.

Sentrale funn i studien dreier seg om utfordringer knyttet til økonomi, medlemmer, frivillige, anlegg og administrasjon. Resultatene viser at idrettslagene har hatt forskjellig kapasitet og dermed hatt noen ulikheter i konsekvenser og graden av dem. Videre viser det seg at eksterne aktører og ressurser har vært avgjørende for mange av idrettslagene. Det er noen elementer som skiller seg ut. Den ene forskjellen omhandler de idrettslagene som i høyere grad er profesjonelle og de som i større grad er bygget på frivillighet. En annen forskjell omhandler hvilken type idrett man tilbyr i laget, og dermed hvilken mulighet man har hatt for å drive aktivitetstilbud med de restriksjonene som ble pålagt av myndighetene. Avslutningsvis viser funnene at idrettslagene i denne studien har klart seg bra på tross av ulike utfordringer.

Nøkkelord: norske idrettslag, covid-19, utfordringer, kapasitet, ressurser.

Innhold

Sammendrag	3
Innhold.....	4
Forord	7
1. Bakgrunn	8
1.1 Innledning.....	8
1.2 Norske idrettslag.....	11
1.3 Problemstilling og forskningsspørsmål	13
1.4 Oppgavens struktur.....	13
2. Tidligere forskning og teoretisk rammeverk	14
2.1 Tidligere forskning	14
2.1.1 Covid-19 og idrett	14
2.1.2 Utfordringer i idrettslag.....	16
2.2 Den samlede kapasiteten til organisasjonen.....	18
2.2.1 Økonomisk kapasitet	19
2.2.2 Menneskelig kapasitet	20
2.2.3 Strukturell kapasitet.....	21
2.3 Ressursavhengighetsteori.....	22
3. Metode	25
3.1 Vitenskapelig tilnærming.....	25
3.2 Forskningsdesign	26
3.2.1 Det kvalitative forskningsintervjuet	26
3.2.2 Utvalg	27
3.2.3 Intervjuguide	29
3.2.4 Gjennomføring av intervju	30
3.2.5 Dokumentanalyse	31
3.3 Databehandling og analyse	32
3.4 Validitet og reliabilitet.....	35
3.4.1 Validitet	35
3.4.2 Reliabilitet	36
3.5 Etske refleksjoner	37
4. Hva skjedde?.....	39
4.1 De første dagene.....	39

4.2	Økonomi	40
4.3	Medlemmer	45
4.4	Frivillige.....	46
4.5	Anlegg	49
4.6	Administrasjon.....	50
4.7	Oppsummering på hva som skjedde.....	52
5.	Hvorfor har konsekvensene vært ulike?	54
5.1	Økonomi	54
5.1.1	Idrettslagenes økonomiske kapasitet	55
5.1.2	Inntekter og utgifter	56
5.1.3	Kompetanse og erfaring	57
5.1.4	Eksterne faktorer	58
5.1.5	Hvorfor har det likevel gått bra med økonomien?	59
5.2	Menneskene tilknyttet idrettslaget.....	61
5.2.1	Idrettslagenes menneskelige kapasitet.....	61
5.2.2	Eksterne aktører.....	64
5.3	Ulike prosesser i og utenfor idrettslaget	65
5.3.1	Strukturell kapasitet.....	65
5.3.2	Idrettslagenes selvbestemmelse.....	68
6.	Oppsummering og avslutning.....	70
6.1	Hovedfunn	70
6.1.1	Hva skjedde med norske idrettslag da covid-19 inntraff Norge?.....	70
6.1.2	Hvorfor har de forskjellige konsekvensene vært ulike?	71
6.2	Studiens begrensninger og forslag til videre forskning.....	73
	Referanser	75
	Tabelloversikt.....	79
	Figuroversikt	80
	Forkortelser	81
	Vedlegg.....	82
	Vedlegg 1.....	83
	Vedlegg 2.....	85
	Vedlegg 3.....	86
	Vedlegg 4.....	89

Vedlegg 5..... 100

Forord

Det er både vemodig og befriende å være ferdig med en mastergrad ved Norges Idrettshøgskole. Det som først bare skulle være et år på skolen, ble plutselig til fem – noe jeg aldri har angret på. Studiemiljøet, foreningslivet og de fine menneskene har gjort disse årene uforglemmelige, og jeg sitter igjen med mye relevant kunnskap og vennskap for livet.

Først og fremst vil jeg takke veilederen min, Ørnulf Seippel. Han har gitt meg god, faglig oppfølging. Noe som har gjort meg tryggere gjennom hele prosessen. En stor takk rettes også til de åtte informantene som har bidratt med utfyllende og interessante svar. Jeg er takknemlig for at dere ville stille opp, selv i dette utfordrende og uoversiktlige året vi har vært igjennom.

Videre ønsker jeg å takke familien som har hatt stor tro på meg og gitt meg tid til å fokusere på studiene. Mine supre venner fortjener også en stor takk. Middager, treninger, turer og mye gøy har gitt meg pusterom i en ellers ensformig hverdag. Spesielt vil jeg takke mine gode kollegaer/venner fra jobb som har fått tankene mine over på andre ting enn masterskriving. Tirsdagstreningene det siste året har vært et høydepunkt i uka og våre sosiale sammenkomster har vært en friplass.

Det siste drøye året har vært preget av usikkerhet og en annerledes studiehverdag. Jeg vil derfor takke alle ansatte på Norges Idrettshøgskole for at dere har gjort deres ytterste for oss studenter. Miljøet på NIH er noe eget, og jeg er svært takknemlig for at jeg har fått være en del av dette i fem år. Nå ser jeg fram mot nye utfordringer og gleder meg til fortsettelsen

Oslo, mai 2021
Marte Ødegård

1. Bakgrunn

1.1 Innledning

26. februar 2020 ble koronaviruset påvist for første gang i Norge. Viruset, som ble oppdaget i Kina, fører til luftveisinfeksjon og kan gi alt fra mild til alvorlig sykdom. Verdens Helse Organisasjon (WHO) erklærte så utbruddet av koronaviruset som en alvorlig situasjon for internasjonal folkehelse. 12. mars 2020 erklærte WHO utbruddet for en pandemi. Samme dag kom norske myndigheter med de mest inngripende tiltakene i fredstid. De innebar overholdelse av 1-meters regel, avlyste arrangement, stengte butikker og sosial distansering. Mye av det norske samfunnet ble dermed stengt ned. Noe som førte til at mange enten ble permittert fra jobben eller måtte ha hjemmekontor (Folkehelseinstituttet, 2020). For mange ble arbeidssituasjonen utrygg og fremtiden usikker.

For idretten fikk myndighetenes tiltak også store, umiddelbare konsekvenser. Mye av idrettsaktiviteten ble stengt ned. Dette førte blant annet til bortfall av inntekter, medlemmene fikk ikke delta på aktiviteter, frivillige ble overflødige, de ansatte ble enten permittert eller mistet jobben sin, og anlegg ble stående tomme. Bekymringene rundt frafall startet også. Flere idrettslag uttrykte sine bekymringer rundt dette og utfordringer med å holde på sine medlemmer (Vesteng, 2020, 16. april). I etterkant av nedstengningen tok regjeringen ulike grep og idrettslag kunne etter hvert søke om kompensasjon for tap av inntekter (Regjeringen, 2020a).

7. april 2020 kom regjeringen med en pressemelding om at samfunnet kunne åpnes gradvis og kontrollert. Skoler, barnehager, høyskoler og universiteter ble gradvis åpnet. I tillegg kunne flere bedrifter også åpne igjen. En måned senere ble det også vedtatt at idretten ikke lenger skulle styres av covid-19-forskriften, men av idrettens egne retningslinjer. Den første veilederen for idretten ble utgitt 11. mai. Denne hadde hovedvekt på barne- og ungdomsidretter med fysisk kontakt. Det gjorde at barn og ungdommer kunne drive med idretten sin mer normalt, men med hensyn til helsemyndighetene sine anbefalinger (Regjeringen, 2020b). Toppfotballen kunne også starte med ordinære treninger 4. mai og hadde første runde med seriespill 15. juni. 30. juni kom Norges Idrettsforbund (NIF) med en pressemelding om at trening og

konkurranser var tillatt for alle idretter som ikke medførte nærkontakt (Idrettsforbundet, 2020).

Gjenåpningen av idretten skapte debatt i ulike forum og mange har engasjert seg. Spesielt har breddeidretter med nærkontakt uttrykt misnøye med at de ikke fikk starte opp igjen samtidig med de øvrige idrettene med kontakt. Mange mente også at det var urettferdig at regjeringen åpnet opp for utenlandsreiser og utelivsbransjen, men ikke for breddeidretten. Breddeidretten på sin side argumenterte med at verdien idrett har for enkeltpersoner er uerstattelig, og kan utgjøre en stor forskjell i livet til mange. Ikke minst ble folkehelse pekt på som et viktig argument for å gjenåpne breddeidretten (Lübeck & With, 2021).

Regjeringen argumenterte derimot med at ved å åpne opp for breddeidrett med nærkontakt krevdes det et unntak fra 1-metersregelen, som videre kunne føre til en debatt angående hvorvidt 1-metersregelen skulle opprettholdes i resten av samfunnet (Vian et al., 2020). 10. august 2020 fikk NIF i oppdrag fra regjeringen å sette opp en prioriteringsliste for hvilke grupper og idretter som kunne starte med aktivitet igjen vedrørende kontakttrening for voksne i breddeidretten. Dette kom på bakgrunn av et ønske om å ikke åpne med for store utøvervolum om gangen (Idrettsforbundet, 2020). I prioriteringslisten som ble levert kom det fram at Norges Fotballforbund (NFF) ville prioritere gatelag, 2. divisjon, kvinnefotball, og fjerde nivå for herrer. Norges Håndballforbund ville derimot prioritere 2. divisjon og 20-åringene som deltar i junior-klassen (Aftenposten, 12. august, 2020).

I starten av november 2020 varslet regjeringen at vi var i gang med bølge nummer to da smittetallene igjen var stigende. Nye nasjonale retningslinjer kom kort tid etter, hvor Oslo kommune innførte enda strengere tiltak. Dette innebar ny stans i breddeidretten for de over 20 år og vurdering av stans i breddeidretten for barn og unge under 20 år. I tillegg skulle det vurderes lokale tiltak der hvor det var mer smitte (Regjeringen, 2020c). For Oslo og en del kommuner betydde dette noen uker med nedstengning igjen, og i januar 2021 ble det innført en ny nasjonal sosial lock-down i to uker. Dermed ble mye av idrettsaktiviteten i hele landet stengt ned på ny. På nyåret ble det også kjent at et mutert virus som ble regnet som mer smittsomt var påvist i Norge. Et utbrudd av dette viruset på Østlandet førte til fortsettelse av strenge restriksjoner og dermed mindre

aktivitetstilbud. Barn og unge har likevel blitt prioritert og mye av idretten har vært åpen for dem. I midten av februar ble det også vedtatt åpning for breddeidretten for de over 20 år, men bare utendørs aktivitet i første omgang (Regjeringen, 2021a). For toppidretten har det fra januar 2021 vært stengt for konkurranser og seriespill, også for de utenfor sesong. I midten av februar 2021 ble toppidretten åpnet igjen, men ikke for seriespill eller treningskamper (Regjeringen, 2021b).

Oslo og området rundt har siden november 2020 hatt de strengeste tiltakene i landet. Dette har ført til store begrensninger på gjennomføring av aktiviteter. I mai 2021 kunngjorde først regjeringen at Norge skulle åpnes mer. Noe som for idretten innebar at flere kunne samles til trening både inne og ute. Gruppen over 20 år kunne likevel fortsatt ikke trene med nærkontakt. Det ble også åpnet opp for normale treninger for toppidretten og treningskamper for alle lag i serier i toppidretten (Regjeringen, 2021c). Samme dag varslet også Oslo kommune at de kunne åpne opp for at barn og unge under 20 år kunne trene i grupper innendørs på inntil 20 personer, og voksne over 20 år kunne starte med å trene individuelt inne. Utendørs fikk voksne over 20 år være maks 20 personer (Oslo kommune, 2021). Dermed er det fortsatt strenge tiltak som gjelder for deler av idretten i ulike deler av landet når denne masterstudien blir levert 1. juni 2021.

Breddeidretten har på mange måter blitt hardt rammet av den situasjonen koronapandemien har ført med seg. Det er ikke bare gjennomføring av aktivitet og seriespill som har blitt påvirket. Mange idrettslag har måttet stenge ned anleggene sine og skru av strømmen for å spare økonomiske utgifter. I tillegg har flere opplevd frafall i enkelte av sine grupper og idretter. Eliteserieklubbene har måttet prioritere hva de skal bruke penger på. Dette har ført til at mange av dem ikke fikk hentet inn nye spillere med den kvaliteten som var ønsket før sesongstart. Disse ulike utfallene kan for noen oppleves som urettferdig, da dette er idrettslag som har både økonomi og ressurser til å håndtere denne situasjonen. For andre har det imidlertid vært en kamp for å spare mest mulig slik at de har kunnet starte opp igjen når myndighetene tillot det.

Gitt bekymringene og utfordringene beskrevet over skal jeg først beskrive nærmere hva som skjedde med norske idrettslag da de måtte stenge ned aktiviteten sin grunnet pandemien. Det er tydelig at det har hatt noen konsekvenser for hvert enkelt idrettslag, men de har trolig hatt ulik karakter og grad. Jeg vil deretter forsøke å forstå hvordan og

hvorfor koronapandemien hadde ulike konsekvenser i de ulike typene av idrettslag. Hva kan være årsaken til at noen idrettslag har opplevd økning i antall medlemmer, mens andre har opplevd frafall? Det kan tenkes at noen idrettslag har hatt ekstra ressurser i denne perioden siden trenere og frivillige har vært permittert fra sine arbeidsplasser. Eller at barn og unge har følt et ekstra behov for å føle tilhørighet til noe, da mye av hverdagen måtte gjennomføres hjemme med familien. Det kan ha ført til at de har søkt til idretten, og kanskje nye idretter som de før ikke har hatt like stor interesse for, men som de vil teste ut fordi deres opprinnelige idrett ikke kan gjennomføres på samme måte lenger. Hva kan være årsaken til at noen opplever at økonomien ikke har blitt særlig påvirket, mens andre har opplevd store økonomiske tap og har vært avhengig av ekstra støtte midler og sponsorer for å overleve? Dette kan henge sammen med hvilken økonomisk situasjon idrettslaget var i fra før av, hvilke typer sponsorer de har, og om det var mange arrangementer som måtte avlyses. Kanskje har idrettslaget opplevd økning i medlemsmassen sin og dermed fått inn flere inntekter på medlemsavgifter? Mange idrettslag opplevde også at de måtte permittere sine ansatte. Hvilke konsekvenser har dette hatt? Har det ført til mangel på ressurser og kompetanse, eller har de frivillige følt på en dugnadsånd og stilt opp for idrettslaget sitt? Noen av spørsmålene har opplagte svar, men ganske mange av dem er komplekse og henger sammen. Frafall av medlemmer påvirker bortfall av medlemsavgifter, som igjen kan påvirke den økonomiske situasjonen til idrettslaget. Hvilke typer idretter de driver med og også om de satser på toppidrett, kan ha noe å si for om de kom raskt i gang. Noe som igjen har videre innvirkning på tap av både medlemmer og inntekter. Dette er noen av de mange spørsmålene jeg skal belyse og forhåpentligvis også finne svar på i denne oppgaven.

1.2 Norske idrettslag

Utvalget i denne studien består av ulike norske idrettslag. Derfor vil jeg først beskrive kjennetegn ved dem for å skape et bilde av de norske idrettslagene. Norske idrettslag består av ulike størrelser, nedslagsfelt, satningsnivå og grader av profesjonalitet, men noen felles trekk har de. Likevel kjennetegnes idrettslagene ofte med at medlemskapet er frivillig, medlemmene arbeider mot et felles mål, og at de er demokratiske (Skirstad, 2002, s. 231). En rapport fra 2000 viser at de fleste norske idrettslag er relativt små, mens store deler av medlemsmassen i norsk idrett er tilknyttet noen få, store idrettslag. Samtidig viser det seg at fleridrettslag ofte har flere medlemmer enn sær-idrettslag

(Enjolras & Seippel, 2001, s. 16). Rapporten fra 2000 definerer størrelse ut ifra antall medlemmer, men man kan også definere størrelse ut ifra antall frivillige, ansatte og medlemmer (Skirstad, 2002, s. 236). I denne studien er størrelse på idrettslagene definert ut ifra Skirstads definisjon. I 2019 viste en rapport at det var 7990 registrerte idrettslag i Norge, med 1 929 901 medlemmer (Norges idrettsforbund, 2019, s. 6).

Når det gjelder økonomi kan man dele idrettslagene i tre ulike idealtypiske frivillige organisasjoner. Den første er kommersielle organisasjoner med overvekt av markedsrelaterte ressurser. Den andre typen er organisasjoner som er finansiert av en tredjepart, og da vanligvis offentlige myndigheter. Den tredje typen er organisasjonshybrider med omtrent like stor andel av ressursene fra marked, frivillig innsats og offentlig tilskudd (Enjolras & Seippel, 2001, s. 32). I gjennomsnitt utgjør medlemsavgiftene en fjerdedel av de totale inntektene til norske idrettslag, og dermed er det også klart at de er avhengig av andre inntektskilder. Økonomiske tiltak som i hovedsak ikke er idrettsrelatert er en viktig andel av inntektene deres. Offentlige tilskudd og støttemidler utgjør en veldig liten del av inntektene til norske idrettslag. På utgiftspostene har idrettslagene i hovedsak størst utgifter på anlegg og aktivitetsrelaterte poster (Enjolras & Seippel, 2001, s. 45). Dermed viser det seg at de fleste norske idrettslag faller under den organisasjonshybride typen, som består av cirka 80 prosent av lagene (Enjolras & Seippel, 2001, s. 46).

Frivillige og tillitsvalgte i norske idrettslag er en stor ressurs, og det viser seg at i takt med økende krav for kompetanse i ulike verv, er det også blitt flere med høyere utdanning i disse rollene. En tredjedel av medlemmene i norske idrettslag har høyere utdanning (Skirstad, 2002, s. 240). I tillegg viser det seg at jo mer fokus klubbene har på konkurranser, jo større er sjansen for at de har ansatte som administrerer idrettslagene. Dermed var det også større sannsynlighet for at det ble lagt ned større innsats av menneskene tilknyttet klubben (Skirstad, 2002, s. 241). Til slutt viser rapporten fra 2000 at norske idrettslag har stått for 60% av alle norske idrettsanlegg som har fått tilskudd av tippemidlene i perioden 1951-1990, og at de idrettslagene med egne anlegg er i høyere grad kommersialiserte. De har også ofte samspill med flere aktører og legger ned mer arbeid (Skirstad, 2002, s. 242).

1.3 Problemstilling og forskningsspørsmål

Målet med denne masteroppgaven er å undersøke hva som skjedde med norske idrettslag da Covid-19 ble erklært en pandemi, og mye av idrettsaktiviteten ble stengt ned for en periode. Videre ønsker jeg også å belyse hvorfor koronapandemien fikk de konsekvensene den fikk og hvorfor den har påvirket forskjellige idrettslag ulikt. Hva er årsaken til at noen idrettslag opplever frafall, mens andre ikke? På bakgrunn av dette har jeg kommet frem til to hovedspørsmål:

1. Hva skjedde med norske idrettslag da covid-19 pandemien inntraff Norge?
2. Hvorfor har de forskjellige konsekvensene vært ulike?

1.4 Oppgavens struktur

Oppgaven består av seks kapitler. Kapittel to inneholder tidligere forskning og teoretiske perspektiv som blir brukt i studien. Tidligere forskning består av forskning på covid-19 og idrett, og utfordringer idrettslag opplever. Videre vil det teoretiske perspektivet bestå av kapasiteter tilknyttet organisasjoner og hvordan disse henger sammen, i tillegg til ressursavhengighetsteori. Metoden vil bli presentert i kapittel tre. Kapitlet forklarer studiens vitenskapelige tilnærming, forskningsdesign, prosessen rundt databehandling og analyse, og etiske refleksjoner rundt studien min. I kapittel fire og fem vil resultater bli presentert, samtidig som funnene blir diskutert opp mot teori og tidligere forskning. Kapittel fire tar for seg første forskningsspørsmål, og kapittel fem det andre forskningsspørsmålet. Til slutt oppsummerer jeg i kapittel seks. Her vil også studiens begrensninger og videre forskning bli foreslått.

2. Tidligere forskning og teoretisk rammeverk

I dette kapitlet vil tidligere forskning og teoretisk rammeverk bli presentert for å bedre forstå hva som skjedde da utbruddet av covid-19 var et faktum i Norge, hvilke konsekvenser utbruddet førte med seg, og hvorfor konsekvensene har vært ulike.

Først vil jeg belyse konseptet som omhandler den samlede kapasiteten til organisasjoner. Figur 1 vil bli presentert, og videre vil jeg fokusere på økonomisk-, menneskelig-, og strukturell kapasitet. De ulike kapasitetene og hvordan de henger sammen med hverandre, og andre faktorer, vil være med å belyse ulikhetene i konsekvensene. Videre vil ressursavhengighetsteori (RDT) bli presentert. RDT vil belyse viktigheten av eksterne og interne ressurser gjennom pandemien, hva disse ressursene har hatt å si for både forskjellene i konsekvenser og autonomien til idrettslagene.

2.1 Tidligere forskning

Sist gang Norge var hardt rammet av et influensavirus var for cirka 100 år siden. Da var det spanskesyken som herjet i landet (Folkehelseinstituttet, 2018). Både helsesystemet og levestandarden i Norge var annerledes på denne tiden. I tillegg var norsk idrett organisert på en annen måte enn det den er i dag. Norsk idrett har heller ikke vært stengt ned siden 2. verdenskrig, som også var en tid hvor idretten var organisert annerledes. Norges Idrettsforbund (NIF) ble ikke stiftet før i 1946 (Olstad & Tønnesson, 1986, s. 95). Det finnes dermed lite forskning som direkte kan overføres til den situasjonen norsk idrett har stått ovenfor det siste året. Likevel er det kommet noe forskning på hvilken påvirkning covid-19 har hatt på idretten. Dette vil bli presentert i kapittel 2.1.1. Disse studiene tar for seg spesifikke deler av idretten og ser ikke på det helhetlige bildet av det som skjedde da viruset, covid-19, spredte seg, eller konsekvensene dette førte med seg. Selv om den utløsende årsaken er ny og ukjent, er mange av utfordringene som har oppstått kjente. Derfor vil jeg presentere tidligere forskning på utfordringer ulike idrettslag opplever.

2.1.1 Covid-19 og idrett

I en artikkel fra januar 2021 blir fotballklubber med varierte investorprosjekter undersøkt, og om disse klubbene er bedre forberedt på en krise enn de klubbene som

fokuserer mer på investorprosjekter knyttet direkte til idrett. Aksjemarkedet og de økonomiske bevegelsene til 21 europeiske fotballklubber ble observert gjennom den første bølgen av covid-19 (Fühner et al., 2021, s. 2). Da pandemien var et faktum i store deler av verden påvirket dette også de ulike delene av idretten. Inntektene til mange av de europeiske fotballklubbene minsket med nesten fire milliarder euro på grunn av avlyste eller forkortet seriespill, og i tillegg ble kamper spilt uten publikum da seriespillet først startet opp igjen (Fühner et al., 2021, s. 1). På grunn av disse konsekvensene og de utfordringene dette førte med seg så man hvor sårbare økonomimodellene til mange fotballklubber var, og er. Ideen er at risiko kan bli fordelt etter hvor mange ulike investeringsprosjekter klubbene har. Dette er likevel en teori som er lite forsket på innen idrett (Fühner et al., 2021, s. 2).

Mange av de alternative investorprosjektene har en positiv effekt for de fotballklubbene som har investert i andre prosjekter. De klubbene som hadde reisetilbud, vant ikke noe ekstra på dette da det ikke var lov å reise noe særlig i bølge en. Det var flere av fotballklubbene og nasjonale serier som startet opp E-sport-turneringer. For mange hadde dette en positiv effekt på aksjemarkedet da dette er en voksende idrett (Fühner et al., 2021, s. 15). Studien konkluderer med at de fotballklubbene som har investert i flere prosjekter, var bedre rustet til å håndtere utbruddet av covid-19, basert på tall fra første bølge (Fühner et al., 2021, s. 15).

McMullin og Raggio (2020, s. 1182) har i sin artikkel undersøkt hvilken påvirkning utbruddet av covid-19 har hatt på styret i frivillige organisasjoner. Styremedlemmer har raskt måttet tilpasse driften og aktiviteten i organisasjonen til situasjonen. Dermed ønsker McMullin og Raggio å belyse hvordan ulike styrer har håndtert dette. Covid-19 har ført til mer ustabil økonomi, mindre motiverte ansatte, og vanskeligere arbeidsforhold med hensyn til organisasjonens mål og formål (McMullin & Raggio, 2020, s. 1184). Tidligere forskning viser at økonomiske ressurser, relevante interesser, institusjonen, og sammensetningen av menneskene i organisasjonen spiller en viktig rolle for effektiviteten til styrene (McMullin & Raggio, 2020, s. 1185). Studien konkluderer med at ingen organisasjoner kunne være forberedt på de mange utfordringene og endringene som utbruddet av covid-19 førte med seg, men den viser hvor viktig forberedelses- og beredskapsplaner er. I ettertid av en slik pandemi er det dermed viktig å balansere lederskap og organisering av aktiviteter. Videre råder

McMullin og Raggo (2020, s. 1187) organisasjonene til å kartlegge hvilke faktorer som kan påvirke dem, og i hvert fall diskutere ulike scenarier og utfall av disse faktorene.

2.1.2 utfordringer i idrettslag

Coates et al., (2014, s. 231) undersøker i en studie hvilke utfordringer idrettslag kan ha angående økonomi og frivillighet. De kartlegger først hvilken type finansiering som er mest hensiktsmessig for et idrettslag (Coates et al., 2014, s. 231). Med andre ord kartlegger de hvordan man best skal håndtere oppgavene rundt økonomi, og dermed også hvilke utfordringer disse oppgavene fører med seg. Videre undersøker de også om utfordringene knyttet til finansiering og frivillighet har en sammenheng med hverandre, og hvilken sammenheng det eventuelt er (Coates et al., 2014, s. 231). Det kommer frem i funnene at klubber som er økonomisk avhengig av sponsorer har flere utfordringer knyttet til det finansielle og rundt frivilligheten. Samtidig viser det seg at støtte fra myndighetene øker utfordringene knyttet til frivilligheten, men ikke det økonomiske (Coates, et al., 2014, s. 240). Til slutt viser studien at retningen og målet idrettslagene har valgt, og hvilke strategier de bruker for å nå dette, er det mest avgjørende for hvor store utfordringer de har angående økonomi og frivillighet. Et sterkt styre er med på å redusere utfordringene i begge kategorier (Coates, et al., 2014, s. 245).

Wicker og Breuer (2012, s. 463) har også gjennomført en studie hvor de undersøker hvilke ressurser ulike idrettslag har, og hvordan dette påvirker ulike utfordringer. Dette er en studie som bygger videre på Hall et al. (2003) sin rapport. Denne rapporten tar for seg kapasiteten ulike organisasjoner i Canada har, og om den kapasiteten og ressursen de besitter har noe å si for om de når de målene som er blitt satt (Hall et al., 2003, s. vii). I artikkelen fokuserer Wicker og Breuer på rekruttering av medlemmer, frivillige, trenere, og hvordan den økonomiske situasjonen er i idrettslagene. Hovedfunnene var at mange av dem hadde utfordringer med å rekruttere og beholde frivillige og trenere. Scoren på de finansielle utfordringene var overraskende lave, men dette varierte veldig fra klubb til klubb (Wicker & Breuer, 2012, s. 477). I tillegg viste det seg at med flere faste frivillige i klubben økte også utfordringene angående det organisatoriske. Samtidig var planlegging og strategiske planer viktige for å motarbeide de organisatoriske utfordringene. Dette viser også funn gjort av andre studier (Wicker & Breuer, 2012, s. 479). Selv om strategiske planer kan være viktige i arbeidet for å håndtere ulike utfordringer, viser studien til Hu og Kapucu (2017, s. 84) at implementeringen av disse

planene er det som gir resultater. Dette er en studie som undersøker de økonomiske utfordringene til ideelle organisasjoner under finanskrisen (Hu & Kapucu, 2017, s. 72).

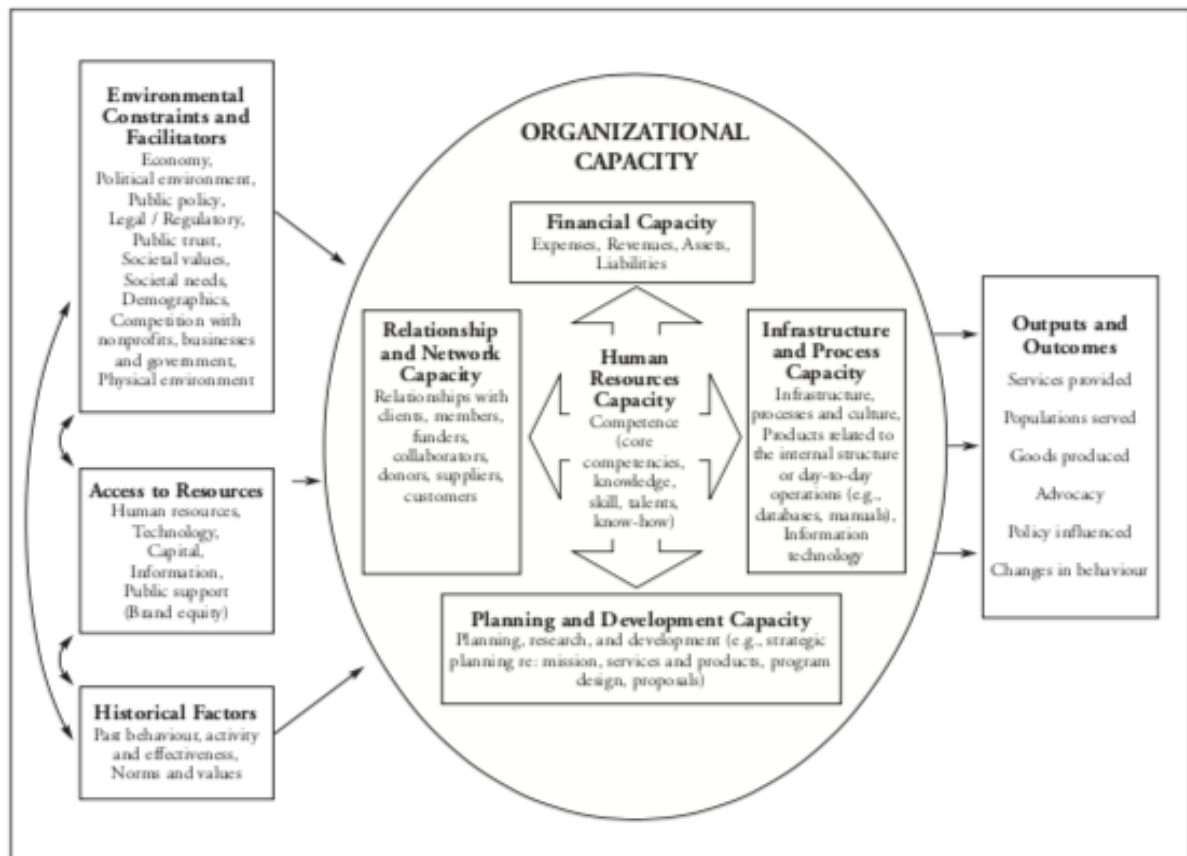
I en ny artikkel fra 2020 blir klubber i ni ulike land undersøkt, og hvilke utfordringer de opplever. Landene som er med i undersøkelsen er Belgia, Danmark, England, Tyskland, Ungarn, Nederland, Norge, Polen og Spania (Seippel et al., 2020, s. 1). Målet med undersøkelsen var å se hvilke utfordringer ulike klubber i Europa har, om den nasjonale konteksten har noe å si for hvilke utfordringer de har, og om tilgangen og kapasiteten på ulike ressurser har noe å si for hvilken oppfatning de ulike klubbene har på utfordringene (Seippel et al., 2020, s. 3). Det var tre kapasiteter som ble fokusert på: menneskelig kapasitet, økonomisk kapasitet, og strukturell kapasitet. Menneskelig kapasitet kan forklares som antall medlemmer og ansatte, som igjen sier noe om hvor stor klubben er og hvor profesjonell den er (Seippel et al., 2020, s. 5). Økonomisk kapasitet omhandler inntekter og balanse. Til slutt tar strukturell kapasitet for seg tilgangen på fasiliteter, evne til planlegging og de sosiale relasjonene internt i klubben (Seippel et al., 2020, s. 7).

Artikkelen presenterer en rekke hypoteser som blir undersøkt gjennom spørreundersøkelser med styreledere i ulike klubber fra de forskjellige landene (Seippel et al., 2020, s. 9). I undersøkelsen kommer det frem at mange av klubbene peker på de samme utfordringene, men ingen av dem dominerer. I Danmark og Tyskland er det størst utfordringer med de menneskelige ressursene. Det vil si utfordringer knyttet til å rekruttere og beholde medlemmer og frivillige. I Ungarn, Polen og Spania hadde de størst utfordringer med de materielle ressursene, som vil si tilgang på fasiliteter og utstyr. I landene Belgia og Nederland, men også til dels Norge og England, var det generelt mindre utfordringer (Seippel et al., 2020, s. 16). Mange av hypotesene som ble presentert i oppgaven viste seg å være riktige, men hovedfunnene var at god planlegging, balanserte budsjett og sosiale nettverk hjelper på utfordringer knyttet til den menneskelige kapasiteten. I tillegg var utfordringer knyttet til fasiliteter og økonomi mer avhengig av de eksterne faktorene og den nasjonale konteksten (Seippel et al., 2020, s. 17).

2.2 Den samlede kapasiteten til organisasjonen

Organisasjonens kapasitet er evnen en organisasjon har til å samle og plassere den kapitalen som trengs for å oppnå deres formål og mål (Hall et al., 2003). I en rapport fra 2003 blir frivillige organisasjoner i Canada undersøkt. Her blir det sett på deres kapasitet i form av ulike ressurser. Videre blir det undersøkt hvorvidt den samlede kapasiteten i organisasjonene har noe å si for at om målene som er satt blir nådd (Hall et al., 2003, s. vii). Dette er eksisterende forskning som kan brukes til å belyse faktorer i dette prosjektet også. Rapporten undersøker utfordringer med å oppnå kapasiteten sin, og om det er noen eksterne faktorer som begrenser eller avgrenser mulighetene deres for dette (Hall et al., 2003, s. viii). For å forstå den eksisterende studien bedre er det viktig å definere kapasitet. Rapporten definerer kapasitet som de ressursene organisasjonen har til å oppnå sine mål og mandater. Man kan også definere det som organisasjonens evne til å utføre deres funksjon mest mulig effektiv og bærekraftig (Hall et al., 2003, s. 3). Organisasjonens evne kan videre bli forklart som de økonomiske, teknologiske, menneskelige og kunnskapsbaserte ressursene de har (Hall et al., 2003, s. 4).

Rapporten presenterer tre eksterne hovedfaktorer som kan påvirke frivillige og ideelle organisasjoner i sitt arbeid med å nå sine mål. Den første faktoren omhandler posisjonen til organisasjonen til omgivelsene rundt. Blant annet innebærer dette politiske føringer, lover, reglement, tillit fra menneskene rundt, samfunnsbehov, plassering av organisasjonen, og konkurranse fra andre organisasjoner. Disse faktorene henger ofte sammen. Tilgjengeligheten av økonomiske, menneskelige og strukturelle ressurser påvirker også organisasjonen. Den siste eksterne faktoren som kan påvirke organisasjonene er historiske faktorer, som tidligere oppførsel og aktivitet, effektivitet, normer og regler (Hall et al., 2003, s. 5). Videre fokuserer rapporten på tre typer kapasiteter som organisasjonene bør ha; økonomisk-, menneskelig- og strukturell kapasitet. Økonomisk kapasitet er organisasjonens egenkapital og evne til å innhente flere investorer, støtteordninger og sponsorer. Menneskelig kapasitet vil si frivillige, trenere og ansatte. Strukturell kapasitet er nettverk, planlegging, infrastruktur og utvikling (Hall et al., 2003, s. 5). Ressursene nevnt over påvirker hverandre og fravær eller tilstedeværelse av disse kan forandre, minimere og øke mobiliteten til de ulike kapasitetene (Sharpe, 2006, s. 390). Figur 1 viser en oversikt over hvilke faktorer som påvirker organisasjonen, hvordan de ulike kapasitetene fungerer sammen, og hva som blir utfallet av denne prosessen (Hall et al., 2003, s. 7).

Figur 1: Prosessene rundt organisasjonens kapasitet

2.2.1 Økonomisk kapasitet

Hall et al. (2003, s. 5) definerer økonomisk kapasitet som organisasjonens evne til å utvikle og tilegne seg flere sponsorer, samarbeidspartnere og økonomiske midler, som også kan kalles økonomisk kapital. Bourdieu sin ide om økonomisk kapital er all kapital som kan bli omgjort til penger, inkludert organisasjonens inntekter, utgifter og eiendeler (Sharpe, 2006, s. 388). I rapporten fremkommer det at dette er den kapasiteten flest organisasjoner har utfordringer rundt og som gir de største utfordringene. Det blir da i hovedsak pekt på at det er behov for en mer stabil og langsiktig inntektskilde da mange opplever at mye av de offentlige støttemidlene går til enkeltprosjekter. I tillegg gjør denne type finansiering at organisasjonene blir mindre autonome da de selv ikke får bestemme hvilke prosjekter som skal satses på, og dermed også hvilken retning organisasjonen skal ha. Et tilskudd til et prosjekt er heller ikke med på å finansiere den generelle driften og en eventuell administrasjon (Hall et al., 2003, s.21).

En annen utfordring som blir pekt på i rapporten er behovet for flere inntektskilder da det ofte er stor konkurranse om midlene. Det er da viktig å få frem sine verdier og målsetninger for å være attraktiv for eventuelle sponsorer (Hall et al., 2003, s. 23). Her kommer også mangel på kompetanse og erfaring inn som en utfordring. Flere organisasjoner påpekte at de ikke hadde kompetanse til å håndtere søknadsprosessen av støttebidrag, eller tid til å bygge nettverk med potensielle sponsorer. I tillegg ble det sett på som viktig å ha en økonomiansvarlig i administrasjonen, eller en med erfaring med økonomistyring i styret (Hall et al., 2003, s. 25).

2.2.2 Menneskelig kapasitet

Menneskelig kapasitet vil i denne sammenhengen være ansatte, frivillige, medlemmer og publikum tilknyttet de ulike idrettslagene (Hall et al., 2003, s. 5) Videre mener Coleman (1988) at menneskelig kapital handler om kompetansen og kunnskapen et individ har, og som kan brukes til noe produktivt. Bourdieu (1986) mener at man ikke kan overføre menneskelig kapital, som vil si at når noen slutter i en organisasjon så forsvinner også den menneskelige kapitalen med personen som slutter (Sharpe, 2006, s. 389). Dette er også en av utfordringene som rapporten fra 2003 viser til. En av hovedutfordringene knyttet til menneskelig kapasitet var å rekruttere nye frivillige og å beholde nettopp den opparbeidete erfaringen og kompetansen blant ansatte. Det blir også påpekt at denne utfordringen er størst på mindre plasser utenfor de større byene. På grunn av tidkrevende oppgaver i administrasjonen var det også flere av organisasjonene som opplevde at det var for liten tid til å ta vare på de frivillige og oppmuntre dem.

Når det gjaldt ansatte så var det flere som påpekte at de var fornøyde med sine ansatte, men det var også behov for flere ansatte med en spesiell kompetanse. Å få folk med rett kompetanse og erfaring i styret var også en utfordring. I tillegg var det utfordrende å få den rette sammensetningen av mennesker med erfaring og kompetanse Hall et al., 2003, s. 28). Mange av styrene opplevde enten for store utskiftninger eller for lite utskiftninger. Ved for store utskiftninger var det vanskelig å opprettholde kultur, kontinuitet, og tidligere erfaringer forsvinner. Ved for lite utskiftninger av styremedlemmer opplevde man at det var for lite utvikling fordi det ikke ble presentert noen nye perspektiver, spesielt hvis styret også hadde manglende arbeidskapasitet og ideer (Hall et al., 2006, s. 36).

2.2.3 Strukturell kapasitet

Strukturell kapasitet innebærer de prosessene, praksisen, kunnskapen og støttesystemer som er internt i de ulike organisasjonene, og som får organisasjonene til å fungere. I tillegg inngår nettverket til organisasjonen innunder denne kapasiteten (Hall et al., 2003, s. 37). Sharpe (2006, s. 390) påpeker at mange grasrot organisasjoner, slik som mange norske idrettslag er, har ofte en del uformelle strukturer og er dermed begrenset til tilstedeværelsen av relasjoner, eller sosial kapital.

Manglende finansiering til slikt arbeid og mangel på menneskelige ressurser eller nettverk hang sammen med de utfordringene som gjaldt evnen til å utvikle organisasjonens strategiske planer, aktiviteter og ideer. Også her var det viktig å ha de rette menneskene med den rette kompetansen for at dette arbeidet skulle fungere best mulig (Hall et al., 2003, s. 37). For mange organisasjoner manglet de ansatte den spesielle kompetansen som det var behov for (Hall et al., 2003, s. 39). I tillegg ble det etterspurt bedre informasjonsteknologi slik at ulike prosesser, deriblant ulike utviklingsprosesser, kunne bli mer effektivt. Et skikkelig støttesystem for informasjonsutveksling var ikke bare en mangelvare i de fleste organisasjoner, men de som hadde et slikt system etterlyste bedre opplæring og implementering av systemet (Hall et al., 2003, s. 40).

Hyppige utskiftninger av personal og styremedlemmer gjorde at det var vanskelig for mange organisasjoner å bygge og opprettholde gode relasjoner til frivillige og medlemmer. Styrene ble sett på som viktige i dette arbeidet, men mange av styremedlemmene hadde ikke tid til dette. Flere organisasjoner gav også ansvaret til styret, og da ofte styreleder, å håndtere media. Slike oppgaver som relasjonsbygging og håndtering av media krever en viss kompetanse eller erfaring. En annen oppgave som krever en viss erfaring eller kompetanse er innflytelse på politiske saker. Mange av organisasjonene påpekte at de ikke hadde tid til dette arbeidet da økonomi ikke strakk til på å ansette noe til dette arbeidet (Hall et al., 2003, s. 42). I tillegg var det ikke alle som hadde interessen eller så viktigheten av å engasjere seg politisk. En annen faktor som gjorde at få valgte å engasjere seg politisk er at mange av dem var redd for at de da kunne miste eventuelle støttemidler fra myndighetene. Flere av organisasjonene mente også at myndighetene ikke var så interessert i å få tilbakemeldinger og at tilbakemeldingene deres ikke ble sett på som særlig verdifulle (Hall et al., 2003, s. 43).

Til slutt viser det seg at det er mer vanlig for de større organisasjonene å engasjere seg i politiske saker ved siden av deres hovedmål, mens de mindre organisasjonene som engasjerte seg i politiske saker hadde dette som sitt hovedformål i den aktuelle saken (Hall et al., 2003, s. 44).

2.3 Ressursavhengighetsteori

Ressursavhengighetsteorien (RDT) har blitt mer og mer vanlig innen organisasjonsteori (Hillman et al., 2009, s. 1404). Pfeffer og Salancik (2003) utviklet teorien som tar utgangspunkt i organisasjoner og deres avhengighetsforhold til omgivelsene rundt. Organisasjoner er avhengige av eksterne ressurser for å overleve. Dermed er de også avhengig av å samarbeide med eksterne interessenter for å skaffe seg disse nødvendige ressursene. Et godt eksempel fra idretten er at det ofte er investorer eller sponsorer som bidrar til at økonomien skal gå i rundt i et idrettslag. I tillegg kan også myndigheter bevilge penger til idretten, men med et krav om å integrere minoritetsgrupper. Dette fører til et eksternt press om hvordan man skal håndtere interne situasjoner og prioriteringer, som kan føre til reduksjon i effektivitet og legitimitet (Drees & Heugens, 2013, s. 1673). I samhandling med eksterne aktører er forholdet i maktbalansen avgjørende. Maktbalansen vil være ujevn dersom den ene parten er mer avhengig av den andre parten. Dette kan føre til at den mer uavhengige parten kan utøve makt ovenfor den avhengige parten (Toohey & Beaton, 2017, s. 485). Et idrettslag kan være avhengig av kommunen for å få midler til å bruke flere ressurser på integrering i idretten. Samtidig er kommunen avhengig av idrettslaget som tar et samfunnsansvar for å få mennesker integrert i kommunen gjennom idretten. I en slik situasjon er maktbalansen lik. En annen faktor er den legitimiteten som organisasjonen har i omgivelsene. Legitimiteten til et idrettslag er avgjørende for om de får tillit av kommunen til å drive med integrering (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 24).

En annen faktor som blir påvirket når en organisasjon er avhengig av eksterne ressurser, er autonomien. Autonomi kan forklares som et idrettslags egen selvbestemmelse. Denne kan bli truet hvis idrettslaget er veldig avhengig av en ekstern ressurs. De kan da bli tvunget til å innrette seg krav fra aktøren som går utover deres egen selvbestemmelse, for at de skal få tilgang til de nødvendige ressursene. Dette kan videre påvirke idrettslagets atferd og effektivitet (Toohey & Beaton, 2017, s. 485). Et eksempel er

investorer som tilfører idrettslaget viktige økonomiske midler, som idrettslaget er avhengig av for å kunne tilby den aktiviteten de ønsker.

Det er flere faktorer som avgjør hvor avhengig en organisasjon er av den eksterne ressursen. Den første faktoren er hvor stor betydning ressursen har. Hvor stor betydning har ressursen for at organisasjonen skal driftes og overleve? Den andre faktoren påpeker tilgjengeligheten og hvor begrenset ressursen er. Er det andre aktøren som sitter på de samme ressursene? Eller kan man få de ressursene på en annen måte? I tilfeller hvor en aktør tilbyr ressurser som er lite tilgjengelig andre plasser vil det være større avhengighet. Dette vil dermed føre til at denne aktøren har mer makt enn den eventuelle parten som trenger ressursen (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 27).

I tillegg til de eksterne ressursene som organisasjoner kan være avhengig av, tar RDT for seg interne ressurser og dynamikker også. De interne ressursene kan være mennesker, grupper, eller avdelinger som er viktige for organisasjonen. Blant annet kan dette omhandle en viktig rolle i organisasjonen, eller nødvendig kompetanse en person sitter med. Dermed oppstår det også en intern avhengighet av viktige personer, roller og kompetanse (Pfeffer & Salancik, 2003, 226).

Organisasjonene kan erkjenne at de er avhengige av eksterne og interne ressurser. Dermed kan det også bli gjort tiltak og valg som gjør at man ikke er like avhengig av disse ressursene (Hillman et al., 2009, s. 1414). Videre må man da lage noen strategier for å oppnå dette, som blant annet kan inneholde at man fordeler avhengighet på flere aktører. Da reduserer man avhengigheten til enkelte aktører, som igjen fører til en likere maktbalanse mellom aktørene. En slik fordeling kan også føre til større kompleksitet da det kan skape konflikt om hvordan fordelingen skal være (Vos et al., 2011, s. 272). Videre blir det foreslått ulike tiltak å minske avhengigheten til omgivelsene. Tiltakene består i hovedsak av sammenslåing, fellesforetak, styre sammensetning, politisk handling og interne strukturer (Hillman et al., 2009, 1404).

Det blir videre påpekt i litteraturen at styrets sammensetning er avgjørende for å håndtere omgivelsene til organisasjonen. I tillegg blir det påpekt at fokus på styrets sammensetning er et strategisk valg, som kan gi organisasjonen fordeler. Det blir også påpekt at mange personer i et styre kan hindre effektivitet til styret. Dermed påpekes

viktigheten av at personene som skal sitte i styret er ressurssterke, og som i tillegg kan dekke noen behov organisasjonen har for å håndtere omgivelsene. Et styremedlem kan være en god ressurs for organisasjonen på ulike måter. De kan komme med råd, ha kontakter som gir informasjon om en viktig aktør, ha et fortrinn på enkelte ressurser, og de kan ha legitimitet (Hillman et al., 2009, s. 1408). Styresammensetningen bør endre seg etter hvordan omgivelsene endrer seg (Hillman et al., 2009, s. 1409).

Ved hjelp av politiske virkemidler kan organisasjoner bedre mulighetene deres til å få økonomisk hjelp. Dermed kan også politiske handlinger brukes for å få en gjensidig avhengighet til myndighetene (Hillman et al., 2009, s. 1412). Forskning viser at organisasjoner som er avhengig av myndighetene har større sannsynlighet for å engasjere seg politisk, og at man også vil bruke dette til fordel for sin egen organisasjon (Hillman et al., 2009, s. 1413). Mange idrettslag har også et fokus på deres samfunnsansvar, og ikke bare selve idrettsaktivitetene. Dette kommer også frem i forskningen; organisasjoner med sterk kobling til politikken får også ofte en stor prestasjonsfordel (Hillman et al., 2009, s. 1412).

Interne strukturer kan også være avgjørende for hvordan man kan håndtere omgivelsene. Den interne maktbalansen kan avgjøre hvilken struktur organisasjonen har og dermed også deres påvirkning på omgivelsene. Maktbalansen avgjøres av hvem som har legitimitet internt i organisasjonen, og hvem som sitter som daglig leder (Hillman et al., 2009, s.1413). Samtidig påpeker Pfeffer og Salancik at makten internt i en organisasjon påvirkes av eksterne ressurser og omgivelser. I tillegg kan god maktbalanse overordnet i en organisasjon redusere avhengigheten til omgivelsene rundt (Hillman et al., 2009, s. 1414).

3. Metode

I dette kapittelet vil jeg beskrive hvordan jeg innhentet data for å besvare oppgavens problemstillinger. Den første delen av kapittelet vil presentere og forklare oppgavens vitenskapelige tilnærming til forskning. Deretter vil jeg begrunne prosessen og valgene rundt utvalg, utarbeiding av intervjuguide, og gjennomføringen av intervjuene. Videre vil jeg utdype hvordan jeg har gått frem for å analysere datamaterialet. Til slutt vil jeg vurdere studiets validitet og reliabilitet, i tillegg til de etiske refleksjonene som er blitt gjort underveis.

3.1 Vitenskapelig tilnærming

Før man velger hvilken metode man skal bruke i et forskningsprosjekt, må man finne ut hvilken vitenskapsteoretisk tilknytning forskningsprosjektet har. Dette for å komme frem til en problemstilling, som videre er med på å legge føringer for hvilken metode man velger. Jeg ønsker å forstå hva som skjedde i ulike idrettslag da store deler av idrettsaktiviteten ble stengt ned på grunn av korona, og hvilke konsekvenser dette fikk for dem. Videre ønsker jeg å undersøke om disse konsekvensene påvirket dem i en positiv eller negativ form, og hvorfor det eventuelt er forskjeller i de opplevde konsekvensene.

Det finnes ulike paradigmer innenfor forskningsfeltene. Det vil si at det er regler, metoder, praksis og begreper som er dominerende innenfor de ulike felt (Chalmers, 2012, s. 27). Dette prosjektet vil plasseres innenfor et fortolkende paradigme, hvor det er fokus på hvordan og hvorfor mennesket handler og sier som de gjør (Loland & McNamee, 2016, s. 65). For å forklare hvorfor dette paradigmet passer best til dette forskningsprosjektet må det tas utgangspunkt i dens epistemologiske og metodologiske perspektiver. Epistemologi omhandler hvordan vi tilegner oss kunnskap (Loland & McNamee, 2016, s. 64), og hvordan man kan forstå og beskrive det man vet om virkeligheten. Et metodologisk perspektiv omhandler derimot strategien, prosessen eller designet som ligger bak valg og bruk av metode (Johnson et al., 2007). Det metodologiske ståstedet vil i denne oppgaven være hermeneutikken. Der blir det vektlagt å fortolke menneskers handlinger for å skape mening, i tillegg til å tolke tekster (Loland & McNamee, 2018, s. 65). I dette forskningsprosjektet vil dette være fortolkninger av det som blir sagt i intervjuene og relevante dokumenter som

undersøkes. Dermed vil kunnskapen ikke nødvendigvis være objektiv eller sann, men fortolkningene av informantenes meninger vil likevel være tilknyttet kompetanse og derfor også av interesse for relevante og nyttige analyser og beskrivelser om temaet. Presentasjon av forskningsdesign vil bli belyst videre.

3.2 Forskningsdesign

For å undersøke hva som skjedde med norske idrettslag da utbruddet av Covid-19 var et faktum, vil oppgaven undersøke hvilke virkeligheter og opplevelser ulike daglige ledere og styreledere vektlegger (Dalland, 2012, s. 153). Derfor vil datamaterialet også bestå av erfaringer, opplevelser, oppfatninger, handlinger og/eller følelser fra daglige ledere og styreledere. I denne sammenhengen vil dermed kvalitativ metode bli ansett som egnet til dette formålet.

3.2.1 Det kvalitative forskningsintervjuet

I denne masteroppgaven blir kvalitativ metode brukt for å undersøke hva som skjedde med ulike deler av norske idrettslag da utbruddet av Covid-19 var et faktum i Norge, hvilke konsekvenser utbruddet har gitt, og hvorfor konsekvensene har vært ulike. I tillegg blir håndteringen og viktige aktører for å komme seg gjennom de ulike konsekvensene også belyst. Siden koronapandemien er en pågående krise og kan føre til nye situasjoner og endringer, var det viktig å få frem tanker, meninger og opplevelser fra utbruddet, gjenåpningen og tiden etter. Dermed ble det besluttet å bruke semistrukturerte intervjuer for å få frem nettopp dette (Thagaard, 2018, s. 13). I tillegg ble det valgt å bruke årsberetninger, regnskap og budsjett. Disse dokumentene var med på å belyse problemstillingen med en mer håndfast metode, der det stod svart på hvitt hvilke beslutninger og tiltak som hadde blitt tatt i bruk i de ulike idrettslagene.

Et intervju kan være strukturert eller semistrukturert (Jacobsen, 2005, s. 144). I et semistrukturert intervju er ulike temaer og eventuelle undertemaer fastsatt. Spørsmål kan også være fastsatt, men det er rom for oppfølgingsspørsmål, noe som også er en av styrkene til semistrukturert intervju. Denne utformingen gir informantene mulighet til å gi mer informasjon og beskrive personlige erfaringer i større grad (Thagaard, 2018, s. 91). Det vil si at personene som intervjues kan komme med tanker og meninger som er viktig for den personen. Dette kan være temaer, utfordringer og problemstillinger som kan gi prosjektet en ny dimensjon. En svakhet er at det er svært tidkrevende å

gjennomføre semistrukturerte intervjuer, og deretter transkribere og analysere dataene (Halvorsen, 2008, s. 143). Intervjuene kan også foregå via direkte eller indirekte kontakt. Direkte kontakt foregår «ansikt-til-ansikt» og er uten et mellomledd. Dette gjør det enklere å ta høyde for uttrykk og holdninger til personene som intervjues. Indirekte kontakt er ikke-fysiske aktiviteter som mail og telefonsamtaler. Videre bør intervjuene foregå i uformelle omgivelser, men i omgivelser som er rolige. Informanten må også samtykke og forstå hva de deltar på. Det innebærer at de også får vite hvilke rettigheter de har til å eventuelt trekke seg fra prosjektet og sletting av innsamlet data ved prosjektets slutt (Melvær, 2018).

Videre har jeg dermed valgt å benytte semistrukturerte intervjuer hvor tema og undertemaer var fastsatt. I tillegg var noen spørsmål fastsatt. Dette ble gjort for å gi informantene muligheten til å uttrykke det som har vært deres fokus og viktig for dem under koronapandemien. Dette førte til ny informasjon og nye perspektiver på et tema som nesten ikke er undersøkt. Intervjuene ble gjennomført i perioden november/desember 2020. Grunnet situasjonen rundt korona i denne perioden måtte intervjuene gjennomføres på Teams. Dette gjordet hele intervjuprosessen mer effektiv da jeg ikke trengte å flytte meg geografisk for å få snakket med informantene. I tillegg var det enklere å flytte på intervjuene og avtale nye hvis det dukket opp noe. Dermed ble alle åtte intervjuene gjennomført på cirka tre uker. Nylig forskning viser til at det kan være utfordringer knyttet til dårlig kvalitet på lyd og bilde, feiltolkninger grunner forsinkelser av bildet, og vanskeligheter rundt det tekniske når man bruker plattformer som Teams (Archibald et al., 2019, s. 2). Dette var ikke noe jeg opplevde under gjennomføringen av intervjuene og ingen tekniske problemstillinger dukket opp i forkant eller underveis.

3.2.2 Utvalg

Jeg ønsket å undersøke hva som skjedde med ulike deler av norske idrettslag da korona inntraff Norge. Prosessen med å finne et utvalg startet med å undersøke hvilke typer idrettslag Norge har, hvor store de er, og hvor mange ansatte som er vanlig. I starten var tanken å sette noen kriterier ved størrelse på idrettslagene, men etter hvert som oppgaven ble til, fant jeg ut at dette ikke trengte å være hovedfokuset for utvalget. På bakgrunn av tidligere forskning ble det tydelig at noen temaer og faktorer går igjen når det er snakk om utfordringer i idrettslag. I tillegg viser ressursavhengighetsteori tydelig

at tilgangen på visse ressurser, og balansen mellom dem, kan gi ulike fordeler. Det ble da mer interessant å se på hva som gjorde at korona hadde påvirket ulike idrettslag forskjellig, og om oppbygning, kompetanse, satsing og type idrett hadde noe å si for hvilke konsekvenser korona har gitt og i hvilken grad konsekvensene har inntruffet, og hvordan de er blitt håndtert. Dermed består utvalget av ulike idrettslag som driver med ulike typer idretter, satningsnivå og som også innehar ulik kompetanse og oppbygning.

Utvalget ble dermed på åtte informanter. Det er da gjennomført åtte intervjuer med åtte forskjellige daglige ledere/styreledere fra disse ulike idrettslagene. Informantene ble spurt på epost via kontaktinformasjonen fra idrettslagene sine egne nettsider. I mailen ble informantene informert om prosjektets innhold og deres rolle. Koordinering av intervju ble gjort i samarbeid med de ulike informantene. I etterkant av intervjuene etterspurte jeg ulike dokumenter som kunne være til hjelp i prosjektet. Dette ble etterspurt på e-post og fulgt opp der. Det var ni idrettslag som ble kontaktet hvorav bare et idrettslag takket nei til å bli med på prosjektet.

Utvalget bestod av to toppklubber, to fleridrettslag med et styre som ansvarlig for de administrative oppgavene, to fleridrettslag med ansatte, et særvidrettslag med kontaktidrett, og et særvidrettslag uten kontaktidrett. De to fleridrettslagene med styret som ansvarlig for de administrative oppgavene hadde ulik tilnærming til valg av styremedlemmer. Det ene hadde mer fokus på variert bakgrunn og kompetanse i idrettslaget, og det andre var stort sett glad for de som ville bidra litt ekstra i laget. Det var også noen ulikheter blant de to fleridrettslagene med ansatte. Det ene hadde bredde, men også noen lag som drev med toppidrett. Det andre hadde bare fokus på bredde.

De ulike idrettslagene er valgt ut fra kriteriet om å få variasjon i sammensetningen av kompetanse, plassering, satsing, og oppstart etter nedstengningen av deres aktiviteter. Dette vil forhåpentligvis få frem om koronapandemien har inntruffet forskjellig, om noen områder i idrettslaget har blitt rammet hardere enn andre, og om situasjonen er blitt håndtert ulikt på grunn av de ovennevnte faktorene.

Mellom de to toppidrettsklubbene vil det i utgangspunktet ikke være noen store forskjeller, men det er ønskelig å undersøke en klubb som har plassering i en større by og en klubb som har plassering i et tettsted/bygd. Dette for å få frem om tilgang av ressurser har hatt noe å si. Er det større konkurranse på en større eller mindre plass blant investorer og sponsorer? Har dette noe å si for om frivillige stiller opp i vanskelige tider eller ikke, da miljøet kan være mindre og flere kjenner hverandre internt? Kanskje denne variabelen ikke har noe å si, men den vil bli undersøkt. Blant fleridrettslagene vil det også være noen variabler. For eksempel vil et idrettslag ha et helt tilfeldig styre hvor sammensetningen ikke er tenkt på, mens i et annet fleridrettslag er styret satt sammen av personer som sitter på ulik kompetanse. Har sammensetning av styret og eventuelt om man har noen ansatte i administrasjonen noe å si for hvordan krisen er håndtert? En annen variabel vil være om man tilbyr idrett med eller uten kontakt. Dette har hatt noe å si for når myndighetene åpnet opp for treninger og konkurranser. I tillegg vil det ene fleridrettslaget ha et lag eller en gruppe som går under toppidrett. Er disse blitt prioritert av idrettslaget? Har dette gått på bekostning av de andre gruppene? Har det ført til frafall, økonomisk tap eller dårligere tilbud for de andre gruppene som ikke satser toppidrett?

3.2.3 Intervjuguide

Før man starter arbeidet med å intervju ulike informanter er det hensiktsmessig å utarbeide en intervjuguide. Ordlyden, rekkefølgen og plasseringen av spørsmål kan grunne i teori og diskusjoner gjort på forhånd. Hensikten med en intervjuguide er å holde seg innenfor temaet man har valgt å forske på. Det kan også kalles for en huskeliste som brukes før, under og etter intervjuet (Jacobsen, 2005, s. 145).

Oppbyggingen av intervjuguiden ble laget med vekt på en klar struktur med undertemaer. Dette gjorde det enklere å holde seg innenfor temaets rammer. Spørsmålene ble formulert slik at de var åpne, men også slik at man fikk et svar rettet mot problemstilling og forskningsspørsmål. Dette gjorde det enklere å analysere svarene opp mot teori i etterkant. Intervjuguiden ble dermed oppbygd med temaene: idrettslaget, utfordringer covid-19, den økonomiske situasjonen, frivillige og medlemmer, anlegg, administrering av idrettslaget, og evaluering. Det første temaet kartla idrettslaget og ulike deler av idrettslaget før korona-utbruddet. De andre temaene gikk inn på hva som skjedde da korona inntraff, hvilke konsekvenser det gav, og hvordan det ble håndtert.

Intervjuguiden var ferdigstilt i begynnelsen av november og ble kort tid etterpå godkjent av NSD. Samtidig som prosjektet lå til godkjenning hos NSD ble det sendt ut forespørsel til ulike idrettslag. I tillegg ble både Zoom og Teams testet ut før gjennomføring av intervju.

3.2.4 Gjennomføring av intervju

Gjennomføring av intervjuene startet i midten av november 2020 og ble avsluttet i starten av desember 2020. Det var da et idrettslag som ikke hadde tid til å stille opp på intervju. De andre informantene var det ingen problemer å få avtalt tidspunkt til å gjennomføre intervjuene med, men ved et tilfelle måtte intervjuet flyttes til et tidligere tidspunkt. Dette gjorde at jeg fikk flere intervju på samme dag og transkriberingen ble da problematisk å gjennomføre rett etter intervjuene. På grunn av restriksjoner rundt korona og at man skulle møte minst mulig mennesker, ble alle intervjuene gjennomført på digitale plattformer. Alle informantene fikk tilbud om å velge hvilken plattform de skulle intervjues på, men samtlige valgte å gjennomføre intervjuet på Teams. Fordelen med at alle intervjuer ble gjort på Teams var da at jeg sparte tid på reising. I tillegg ble flere av opptakene gjort med bilde og lyd, som gjorde at meninger og engasjement rundt et tema kom tydeligere frem gjennom kroppsspråk. Ikke alle informanter hadde på kamera og dette etterspurte jeg heller ikke, da jeg ønsket at informantene selv skulle føle seg komfortable i intervjuet. Jeg hadde på kamera ved alle intervjuer for å skape en trygg relasjon. Det negative med å gjennomføre intervjuene over internett var at den uformelle settingen før intervjuene ble tatt bort. Muligheten til å skape en trygg og god setting, i tillegg til å få en relasjon før intervjuet, ble tatt bort, men dette trenger heller ikke å ha noe å si for hva informantene delte. Alle informantene var pratsomme og delte de utfordringene som idrettslaget deres hadde hatt, både før og under koronasituasjonen.

Transkriberingen ble for det meste gjort rett etter at intervjuene var gjennomført, men ved noen tilfeller hvor flere intervjuer havnet på samme dag, ble dette ikke mulig å gjennomføre. I tillegg skrev jeg et refleksjonsnotat etter hvert gjennomført intervju. I refleksjonsnotatet skrev jeg ned det umiddelbare inntrykket, hva som pekte seg ut, og hvordan jeg følte intervjuet gikk. Transkriberingen av alle intervjuene ble gjennomført i løpet av desember 2020. Et informasjonsskriv og samtykkeskjema ble sendt sammen med forespørselen om å delta i prosjektet. Det var utfordrende å få underskrift på dette

før intervjuene, men alle informantene sendte meg underskriften over e-mail kort tid etter at intervjuet var gjennomført. Skrivet inneholdt informasjon om studiens formål og deltakernes rettigheter. Innholdet av dette skrivet ble også gjennomgått i korte trekk i starten av intervjuene. Samtykkeerklæringen er forsvarlig oppbevart gjennom hele perioden.

3.2.5 Dokumentanalyse

Dokumenter som blir brukt til forskning blir betegnet som beretninger som er overlevert som materiale fra en situasjon i fortiden. Slike dokumenter kan være alt fra stortingsmeldinger og årsrapporter til private dokumenter som dagbøker og brev (Johannessen et al., 2016, s. 99). Ved dette prosjektet har det blitt brukt dokumenter som ligger offentlig på deres ulike hjemmesider. Tilgangen til dokumenter fra de ulike idrettslagene har også variert. Ikke alle har hatt de samme dokumentene offentlig på sine hjemmesider. Dermed sendte jeg en mail til de idrettslagene dette gjaldt, hvor en svarte at de dokumentene jeg var ute etter ikke var klart, og de to andre svarte ikke i det hele tatt. En ny e-post ble sendt uten hell. Dokumentene som prosjektet har fått tilgang til er idrettslagenes årsberetning og tilhørende dokumenter, som regnskap for 2020 og budsjett for 2021. Disse dokumentene skal i hovedsak gi et mer håndfast innblikk i hva som skjedde med idrettslagene da korona inntraff, og hvilke konsekvenser det har ført med seg og hvordan de ulike idrettslagene har håndtert disse. Innholdet i årsberetningene har variert noe og tre av idrettslagene hadde også med oppdaterte medlemstall som var til god hjelp for å se om det hadde vært økning eller frafall i tallene.

Dokumentanalyse er et godt redskap for å innhente informasjon som er mer håndfaste, men det kan også by på utfordringer. Man må være kritisk til hvem som har skrevet dokumentene, hvordan informasjonen er samlet, og hvor informasjonen er kommet fra (Halvorsen, 2008, s. 89). Det er hovedstyrene i de ulike idrettslagene som har skrevet årsberetningen selv, og dermed er informasjonen basert på deres, og eventuelt administrasjonens, betraktninger, opplevelser og meninger. Noe av informasjonen som fremkommer i dokumentene er forsterket med tall. Personene som sitter i styret, er mennesker som skal ha kjennskap til idrettslaget og er valgt til sin posisjon av medlemmene. Dermed kan informasjonen i dokumentene vurderes som viktige tilskudd av data til denne oppgaven.

Videre må man ta en vurdering av de dokumentene man har fått tilgang til. For at dokumentene skal være mest mulig hensiktsmessige til prosjektet, er det lurt å finne en strategi til systematisering og analysering. En slik strategi kan inneholde ulike punkter for å finne hva som er essensen i dokumentet, og det viktigste er at strategien er tilpasset prosjektet og forskerens behov. Noen av punktene som er viktig å fokusere på er kontekst, retoriske grep, kildekritikk og betydningen av dokumentet. Under disse overordnede faktorene er det mange underpunkter som er viktig (Johannessen et al., 2016, s. 101). Alle årsberetningene ble lest igjennom først, og deretter ble det notert ned viktige uttalelser innenfor de ulike temaene som intervjuguiden er bygget opp på. Det ble også notert ned viktige inntektstap eller økning i summer fra foregående år (2019) i regnskapet. De ulike funnene fra årsberetningene ble deretter sammenlignet med hverandre og med eksisterende funn fra intervjuene.

3.3 Databehandling og analyse

Etter gjennomføringen av intervjuene og transkriberingen hadde jeg 104 sider med tekst. Intervjuguiden var delt inn i en kartleggingsdel av idrettslaget og deretter ulike temaer som koronasituasjonen kunne ha en påvirkning på. Til slutt var det evaluering av konsekvensene og tiltakene. Intervjuguiden var også delt inn i samsvar med problemstillingene og det underordnede spørsmålet. Etter hvert som analysen ble gjort, ble de ulike funnene fra de forskjellige idrettslagene delt inn i hva som hadde skjedd med dem da utbruddet av korona stengte ned mye av den idrettslige aktiviteten, og hvilke konsekvenser dette hadde hatt for dem i de ulike temaene. Før intervjuene hadde jeg lest meg opp på hvilke utfordringer som er vanlige i en del norske og europeiske idrettslag, og dermed ble temaene økonomi, medlemstall, frivillige, anlegg og administrative oppgaver valgt på bakgrunn av tidligere forskning.

Studiens formål var å få en forståelse for hva som skjedde med norske idrettslag da mye av deres aktivitet ble stengt ned, hvilke konsekvenser dette hadde, og hvordan det ble håndtert. Siden jeg på bakgrunn av tidligere forskning hadde fått en forståelse for hvilke temaer som kan bli rammet, uavhengig av en pandemi eller ikke, ble det naturlig å ta disse temaene med seg videre inn i analysen. Det ble dermed brukt en temasentrert, analytisk tilnærming. En temasentrert analytisk tilnærming retter oppmerksomheten mot temaene som er representert i prosjektet (Thagaard, 2013, s. 171). Analysen har vært en kategorisering som representerer tendensene i datamaterialet. Det har dermed ikke vært

noen direkte koding av dataene. En av utfordringene ved denne prosessen er at det helhetlige perspektivet begrenses til de utsagnene informantene har kommet med. Utsagnene kan dermed lett bli tatt ut fra en kontekst og sin opprinnelige sammenheng. Dermed ble det tatt ut ganske store utsnitt fra teksten slik at utsagnene nettopp ikke skulle bli tatt ut fra sin kontekst, og slik at informantene ikke ble tilegnet meninger og holdninger de egentlig ikke hadde. Videre var det viktig at jeg som forsker ikke fant utsagn som støttet mine forutinntatte forståelser av temaene, men som gjorde at analysen kunne gjennomføres på en systematisk måte.

Analyseprosessen startet med at jeg leste gjennom alle transkriberte intervjuer noen ganger. Deretter merket jeg av alt som kunne være interessant å undersøke mer med en markeringstusj. Intervjuguiden var lagt opp til at alle temaene ble gått gjennom systematisk, men de fleste informantene kom inn på ulike temaer av seg selv. Guiden var i utgangspunktet strukturert tematisk, men noen utsagn passet inn i flere temaer, eller i et annet tema. Dette ble notert ned og hjalp meg videre med å sortere ut hva de ulike informantene sa om de forskjellige temaene. Deretter gjennomførte jeg en mer fokusert kategorisering hvor datamaterialet ble mer systematisk sortert. Fokusert kategorisering hjalp meg med å finne felles tendenser og nye kategorier innenfor de allerede identifiserte temaene (Thagaard, 2013, s. 152). Tabell 3.1 er et eksempel på hvordan fokusert kategorisering ble gjort under kategorien *Økonomi*:

Tabell 3.1: Eksempel på fokusert kategorisering

	Informant 1	Informant 2	Informant 3
Hvem/Hva har vært viktig for å sikre økonomien?	Fordi vi har fått mere støtte enn det vi hadde forventet fra sponsorer og fordi ... det offentlige har dratt i gang støtteordninger ... som har dekket i hvert fall ... delvis .. våre aktiviteter som vi har måttet sluttet med	Vi har fått inn ... ja, jeg vet ikke om vi skal tallfeste det, men det er en del sponsorer som har kommet inn nå og har et ønske om å bidra fordi de har muligheten.	Vi var jo så heldig at vi også fikk en pengegave av en bedrift som hjalp oss i den tidlige fasen når vi ikke visste hvordan det skulle gå

Alle informantene ble stilt de samme spørsmålene, og gjennom fokusert kategorisering ble det funnet tendenser og nye kategorier innenfor temaet «økonomi». Ovenfor viser eksempelet hva fire av informantene svarte. Deretter ble disse svarene kategorisert inn i tre nye kategorier: sponsorer, støtteordninger og pengegaver. Disse kategoriene ble også brukt i forbindelse med svarene til de andre informantene.

Videre ble datamaterialet koblet opp mot problemstilling og underspørsmål, og dermed også teoretiske begreper (Thagaard, 2013, s. 154). I dette steget var det viktig med en forståelse for analytiske og teoretiske begreper, og jeg hadde på forhånd gått gjennom relevant teori for temaene. Dette hjalp meg med å knytte datamaterialet til teorier og gav meg en dypere forståelse. Tabell 3.2 viser et eksempel på hvordan teoretisk kategorisering ble brukt under temaet *begrensninger på den organisatoriske kapasiteten*:

Tabell 3.2: Eksempel på teoretisk kategorisering

Begrensninger på økonomisk kapasitet	Begrensninger på menneskelig kapasitet	Begrensninger på strukturell kapasitet
Det er flere som er partnere eller sponsorer for oss som har gått konkurs i perioden. Andre har hatt problemer med å betale forpliktelsene sine, og vi har hatt vondt for å argumentere for at vi skal ha betalt fordi vi har ikke levert varene.	Vi måtte permittere noen stillinger i en periode fordi vi var så usikre på hva som kom til å skje. Så da er den store utfordringen å forstå hvordan dette permitteringsudyret (...).	Så er det jo også utfordrende at folk sitter mye på hjemmekontor, og at vi ikke har hatt mulighet til å ha fysiske møter i lange perioder. Det gjør at ting tar lenger tid og man klarer ikke å få til et arbeidsmiljø (...) eller dynamikken man trenger for å løse de administrative oppgavene.

3.4 Validitet og reliabilitet

3.4.1 Validitet

Validitet omhandler hvorvidt en metode er egnet til å undersøke det den skal undersøke (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 250). Dalen (2013, s. 95) påpeker at det blir skapt intersubjektivitet mellom forsker og informant. Dette handler om hvordan opplevelser og situasjonstolkninger blir felles mellom mennesker. Videre blir det påpekt at uttalelsene informantene kommer med må være så nære deres egen opplevelse og forståelse av situasjonen som mulig. Tolkningen av disse uttalelsene vil være preget av forholdet mellom forsker og informant. Det er derfor viktig å legge til rette for intersubjektivitet slik at forsker får den samme forståelsen og opplevelsen som informanten formidler. Samtidig er det viktig at forskeren ikke påvirker informanten sin tolkning og forståelse av et fenomen. Dermed må forskeren tenke gjennom sine egne tolkninger og være kritisk. Tolkningene som blir presentert i denne studien må dermed redegjøres for og begrunnes.

Filosofien trekker frem tre sannhetskriterier: korrespondanse, koherens og pragmatisk nytte. Korrespondanskriteriet omhandler hvorvidt et kunnskapsutsagn stemmer overens med den objektive verden (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 251). Intervjuguiden til studiet var delt inn i ulike temaer, som også gikk igjen i analysen og deler av resultatene. I tillegg leste jeg meg opp på forskning som enten omhandlet covid-19 og idrett og utfordringer i idrettslag. Dette gjorde at jeg dannet meg et grunnlag for hvilke temaer som idrettslag har størst utfordringer knyttet til. Både oppbyggingen av intervjuguiden og tidligere forskning er med på å styrke validiteten. Koherensskriteriet handler om utsagnets konsistens og indre logikk (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 251). Gjennom hele prosjektet, fra idestadium til skriveprosess, har gode samtaler og diskusjoner med veileder og medstudenter også vært med på å styrke validiteten. Det pragmatiske kriteriet vektlegger forholdet mellom kunnskapsutsagnets sannhet og dets praktiske konsekvenser (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 251). Covid-19 og konsekvenser viruset har ført med seg, har ikke skjedd i nyere tid før og det er dermed svært lite forskning på temaet. Dermed kan denne studien være til inspirasjon til videre studier.

3.4.2 Reliabilitet

Reliabilitet har med forskningsresultatenes konsistens og troverdighet å gjøre. Ofte behandler man reliabilitet med å spørre hvorvidt et resultat kan reproduseres av andre forskere på et annet tidspunkt (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 250). I dette tilfellet vil spørsmålet være om informantene ville ha endret sine svar i et intervju med en annen forsker. Det er mange deler av forskningsprosessen hvor man kan stille spørsmål ved reliabiliteten. Blant annet er det viktig at forsker ikke stiller ledende spørsmål i intervjusituasjonen. Samtidig kan for høyt fokus på reliabilitet motvirke kreativ tenkning og variasjon (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 250).

Ingen av informantene var personer jeg hadde nær relasjon til. Dette var viktig for å styrke påliteligheten til studien. Noen av idrettslagene hadde jeg likevel kjennskap til på forhånd og jeg visste en del bakgrunnsinformasjon om idrettslaget. Jeg var da bevisst på å ikke velge de personene jeg kjente godt i idrettslaget. Reliabiliteten ble dermed i stor grad opprettholdt. Videre ble datamaterialet systematisert gjennom fokusert og teoretisk kategorisering. Tabell 3.1 viser tre ulike svar innen temaet økonomi, som jeg videre kunne dele inn i tre ulike kategorier: sponsorer, støtteordninger og pengegaver. Dette var de kategoriene som gikk igjen blant alle informantene. Den teoretiske analysen

bestod i at jeg knyttet svarene informantene gav til teori og tidligere forskning. Dermed ble reliabiliteten opprettholdt i stor grad gjennom denne prosessen også.

3.5 Etiske refleksjoner

En studie hvor intervju blir brukt som metode er en moralsk undersøkelse. Dermed dukker det også opp moralske spørsmål knyttet til studiens midler og mål. Samspillet mellom forsker og informant påvirker resultatet av studien, og studien kan påvirke synet mennesker har på sin situasjon (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 79). Det er dermed hensiktsmessig at ulike etiske aspekter blir tatt hensyn til. Først og fremst må det foreligge en godkjenning fra den Norske Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste (NSD), før datainnsamlingen kan starte. En godkjenning fra NSD måtte dermed foreligge før jeg kunne starte med dette arbeidet. Det var deretter viktig at innsamlingen av data og behandlingen av disse ble gjort i tråd med det som var meldt inn til NSD.

Det er fire områder som tradisjonelt sett diskuteres i etiske retningslinjer for forskere: informert samtykke, fortrolighet, konsekvenser og forskerens rolle (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 86). Informert samtykke betyr at informantene skal informeres om studiens formål, risikoer og fordeler ved å delta. I tillegg gir det informantene mulighet til å trekke seg hvis det er ønskelig. Informasjonen blir ofte presentert skriftlig, men også muntlig hvis det er intervju som skal gjennomføres (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 88). Alle informantene fikk tilsendt et samtykkeskjema med nødvendig informasjon. Informantene leste gjennom dette før gjennomføringen av intervjuene, men informasjonen ble også presentert i starten av intervjuet. Alle informanter sendte underskrift på samtykkeskjemaet kort tid etter gjennomført intervju. Konfidensialitet og fortrolighet innebærer at private data som identifiserer informantene, ikke skal avsløres (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 90). Alle idrettslagene i studien ble dermed anonymisert, og de blir omtalt etter kjennetegn. Informantene ble nummerert og blir henviset til som for eksempel «Informant 1». Det anses dermed at det innebærer svært minimale konsekvenser for informantene å delta i studien.

Forskerens rolle er avgjørende for kvaliteten på den vitenskapelige kunnskap og de etiske beslutningene som skal tas. Det er viktig at forskeren ivaretar interaksjonen mellom forsker og informant på en profesjonell og respektfull måte. I tillegg er det viktig at man ikke ignorerer funn eller legger mer vekt på andre funn, og forskeren må

også huske på å undersøke fenomenet mest mulig fullstendig og nøytralt (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 92). Forskeren må hele tiden ha fokus på å ikke tilegne informantene meninger de ikke har, og være bevisst på fremstillingen av data (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 93). Under og i etterkant av intervjuene, og i analyseprosessen har jeg hele tiden hatt fokus på å få frem meningene til informantene. I tillegg ble oppfølgingsspørsmål sendt ut i mars 2021 for eventuelt å få frem deres meninger tydeligere, og en eventuell utvikling i situasjonen. Oppfølgingsspørsmålene tok opp hvordan de så på situasjonen nå sammenlignet med da intervjuene ble gjennomført, konkrete spørsmål knyttet til den økonomiske situasjonen og eventuelle frafall i problematikken. Syv av åtte informanter svarte på spørsmålene. Disse svarene underbygde deres opprinnelige meninger og deres opplevelse av utviklingen i situasjonen.

4. Hva skjedde?

Dette kapittelet beskriver hva som skjedde med norske idrettslag da utbruddet av covid-19 var et faktum. Ulike konsekvenser og utfordringer som dukket opp i kjølvannet av utbruddet vil også bli belyst. Kapittelet vil være inndelt i de samme kategoriene som intervjuet: de første dagene, økonomi, medlemmer, frivillige, anlegg og administrasjon.

4.1 De første dagene

Da regjeringen holdt sin pressekonferanse 13. mars 2020 ble det satt inn strenge tiltak for å slå ned viruset. Dette innebar også at de fleste norske idrettslag måtte stoppe sin aktivitet og stenge ned anleggene sine. På mange måter var ikke dette noe idrettslagene valgte selv da det var et påbud fra myndighetene. Selv om tiltakene og påbudene fra regjeringen både virket, og var inngripende, kom de ikke like overraskende på alle. Noen av idrettslagene hadde tatt sine egne vurderinger før regjeringens tiltak og hadde besluttet å stenge ned aktiviteten for å sikre egne ansatte, frivillige, medlemmer og videre drift. Dette var også tilfellet for noen av idrettslagene i denne studien.

Informant 7: Vi var faktisk en av de første som stengte ned og var litt tøffe. Vi fikk litt tilbakemeldinger fra medlemmer om at de var litt sure, men alle medlemmene var jo fornøyde etterpå med at vi stengte ned en halv uke før Oslo stengte i mars.

For andre idrettslag var situasjonen annerledes. På tross av strenge tiltak og påbud holdt enkelte idrettslag fortsatt åpent, men med tilpasset aktivitet. Det innebar god avstand og færre personer samlet. En av klubbene beskriver hvordan de holdt åpent anlegget sitt, og også kunne tilpasse aktiviteten på grunn av store arealer utendørs. Etter hvert ble presset fra omverdenen for stort og forbundet deres besluttet at de likevel måtte stenge ned. Nedstengningen varte cirka en uke før de åpnet opp igjen og de har gjennom perioden klart å opprettholde et tilpasset tilbud.

Informant 2: Det var veldig press på andre idrettsanlegg og det var veldig mange diskusjoner rundt de som drev med uorganiserte treninger på idrettsanlegg. Det følte som at det var et stort press på alle som hadde idrettsanlegg, så da bestemte vi oss for å stenge hele anlegget. (...) og vi hadde

ikke fått noe pålegg fra kommuneoverlegen hos oss, så vi holdt deler av aktiviteten gående. 22. mars var det tydelig beskjed fra forbundet og andre at det bare var å stenge.

Selv om regjeringen kom med strenge nasjonale påbud og retningslinjer var det likevel rom for idrettslagene til å agere ulikt på den situasjonen som var i mars 2020. Ovenfor påpeker den ene klubben at det ikke var noe pålegg fra deres kommuneoverlege, og at de dermed valgte å holde åpent for aktivitet på sitt anlegg. Samtidig var det idrettslag der flere faktorer spilte inn på at de stengte ned. Blant annet var det sikring av egen økonomi og videre drift, påbud fra myndighetene og utfordringer knyttet til gjennomføring av idrettsaktiviteter som var i tråd med smittevernregler. De to siste faktorene henger tett sammen. Dermed viste det seg at enkelte idrettslag hadde større handlingsrom enn andre, både når det gjaldt å stenge ned og å holde åpent. Denne problemstillingen vil bli mer belyst og forklart i kapittel fem.

4.2 Økonomi

I studien gjennomført av Coates et al. (2014) påpekes det at utfordringer knyttet til økonomi er noe av det mest vanlige i idrettslag. For idrettslagene i denne studien var økonomi noe av det første som skapte usikkerhet og bekymring. Ganske så plutselig var mange av idrettslagene ute av stand til å gi et tilbud til sine medlemmer på grunn av strenge retningslinjer og smitteverntiltak. Både nedstengt idrettsaktivitet og avlyste arrangementer fikk konsekvenser for økonomien. Nedstengt idrettsaktivitet førte til at de idrettslagene med tilbud til spesielt barn og ungdom, hadde vanskeligheter med å be medlemmene sine betale avgift til klubben. For noen av idrettslagene var de i starten av prosessen med å be medlemmene betale medlemsavgift og treningsavgift, og utbruddet av pandemien kom derfor på et uheldig tidspunkt. Samtidig var det noen av idrettslagene som hadde fått inn mesteparten av avgiftene, og var veldig glad for dette da pandemien startet.

Informant 6: Vi var jo så heldige at vi allerede hadde sendt ut medlemskontingenten før det smalt.

Idrettslagene med prestasjonsgrupper opplevde derimot utfordringer med å overbevise sponsorer og samarbeidspartnere om at det var verdt å satse på dem. Årsaken til dette

var at de ikke fikk mulighet til å vise til resultater og skape engasjement rundt klubben sin.

Informant 1: (...) vi innså tidlig at her får vi ikke levert varene våre og vi visste ikke når vi skulle få lov til å levere dem. Hvis vi ikke får levert varene så kan vi ikke ta betalt heller.

Når det gjaldt avlyste arrangementer, opplevde flere idrettslag tapte inntekter grunnet dette. Noen av idrettslagene hadde mange planlagte cuper. Noen hadde få, men store arrangementer, og andre hadde kamparrangementer eller mindre arrangementer som skulle gjennomføres i løpet av 2020. De fleste av disse arrangementene måtte avlyses, noe som dermed også førte til tapte inntekter. En av klubbene beskriver hvordan mange planlagte cuper måtte avlyses og førte til store inntektstap:

Informant 7: Vi har tapt masse på cupene våre, vi har tapt betydelig på aktivitetsskolen (...), tapene våre er store.

En annen faktor som spilte inn på økonomien var stengte anlegg og fasiliteter. I første omgang satte det en stopper for aktiviteter, turneringer og cuper. Det innebar også at klubbhusene ikke lenger var et møtepunkt for frivillige og medlemmer. For idrettslagene med en prestasjonsgruppe innebar dette også at de ikke kunne ha potensielle sponsorer og samarbeidspartnere inne på anleggene sine.

Informant 1: Vi har jo stengt ned alle fasiliteter, så vi har ikke kunnet hatt kunder på besøk. Vi har ikke kunnet bruke lokalene til arrangementer, til utleie og ja (...).

I tillegg tapte de idrettslagene med egne anlegg inntekter på utleie. Tidligere forskning viser til at idrettslag med egne anlegg kan oppleve dette som en økonomisk burde (Seippel et al., 2020, s. 8). Deler av dette belyser informant 1 ovenfor. Det var dermed en del tapte inntekter knyttet direkte til tiltakene og retningslinjene som ble satt inn av myndighetene. Flere av klubbene beskriver også situasjonen rundt sponsorer, noe som også var en viktig faktor for økonomien deres. Tap eller økt støtte fra sponsorer er ikke en direkte konsekvens, men snarere en indirekte konsekvens. Mange lokale og nasjonale

bedrifter og foretak ble også rammet av covid-19 på ulikt vis, noe som igjen påvirket deres likviditet og betalingsvillighet. Dermed hadde også idrettslagene i denne studien ulike opplevelser av støtte fra sine sponsorer og samarbeidspartnere. Samtidig som det også påvirket muligheten til å få inn nye sponsorer og samarbeidspartnere på forskjellig vis. Informant 1 forklarer hvordan de har opplevd utfordringer knyttet til sponsorer, mens informant 4 derimot beskriver en motsatt opplevelse.

Informant 1: (...) flere som er partnere eller sponsorer for oss har gått konkurs i perioden. Andre har hatt problemer med å betale forpliktelsene sine og vi har hatt vondt for å argumentere for at vi skal ha betalt når vi ikke får levert varene.

Informant 4: (...) vi har fått mer støtte enn det vi hadde forventet fra sponsorer.

Dessverre var det et av idrettslagene som hadde et dårligere utgangspunkt enn de andre i denne studien. Idrettslaget som det henvises til her var i startfasen av et nytt sponsoropplegg og utbruddet av covid-19 gjorde det vanskeligere å fortsette dette arbeidet.

Informant 7: (...) vi var akkurat i gang med et nytt sponsoropplegg fordi draktsponsor og hovedsponsor for klubben gikk ut våren 2020.

I studien til Coates et al. (2014, s. 240) viser funnene at idrettslag som er økonomisk avhengig av sponsorer har flere utfordringer rundt økonomi og frivillighet. De største idrettslagene med prestasjonsgruppe og egne anlegg har vært avhengige av sponsorer. Når sponsorer da har måtte kutte delvis eller helt i støtte, så har dette gjort at idrettslagene har måttet kutte på andre ting. Mange av dem har hatt innkjøpsstopp og minimert alle utgifter mest mulig. Heldigvis viser det seg at mange sponsorer også har økt sitt bidrag og økonomien har til en viss grad klart seg bra i de fleste idrettslag.

Grunnet tapte inntekter på aktiviteter, ulike avgifter, arrangementer, og for en del også sponsorinntekter, har idrettslagene måttet gjøre noen tiltak for å sikre økonomien. Idrettslag med flere enn en ansatt i administrasjonen og med flere trenere i enten deltids- eller fulltidsstillinger, valgte å permittere mange av de ansatte.

Informant 1: Vi var den første klubben som permitterte. (...) og da var det økonomien som bekymra oss, og framtidsutsiktene til klubben. Vi er tross alt en klubb med 50-60 ansatte, så fokuset ble å redde arbeidsplassene og ikke minst klubben da.

Informant 3: Da måtte vi permittere noen, og vi permitterte noen stillinger i en periode fordi vi var så usikre på hva som kom til å skje. (...) så det var jo bare meg og økonomisjefen som primært jobbet her i starten rett etter at dette her kom ut da.

Informant 6: (...) egentlig alle utenom meg. Når jeg sier alle så er det de to som er fast ansatt, men også trenerne på deltidsstillinger.

Informant 7: Vi tok tidlig store grep økonomisk og permitterte med en gang. Vi valgte å være solidariske og permitterte alle likt.

Det ble også gjennomført tiltak for å sikre oppslutningen til idrettslagene, som igjen kunne sikre økonomien deres ytterligere. Blant annet fokuserte idrettslagene med tilbud for barn og unge på å lage alternative treningsopplegg, enten over internett eller som et egentreningsopplegg. Idrettslagene med en prestasjonsgruppe måtte prøve å skape engasjement for klubben uten å samle publikum og supportere fysisk. Dermed ble det også her brukt digitale alternativer. Blant annet ble det laget show direktesendt på internett, auksjon og andre tiltak for å nå ut til sitt publikum.

Informant 1: Så kjørte vi en auksjon på Scanfil hvor vi hadde signerte drakter fra spillere, gaver fra partnere (...) og vi auksjonerte bort hovedtreneren en hel dag, som gjør at vi selger noe. Vi «tigger» ikke bare. Det har generert noe penger det da.

Mange av idrettslagene hadde også hatt økt fokus på hva de brukte penger på. Noen av innstrammingene var mer bevisst og kom som en følge av at de måtte gjøre det for å sikre økonomien, men samtidig var noen av de sparte utgiftene en følge av mindre muligheter til å kunne tilby deltagelse til enkelte grupper.

Informant 4: Men det er klart at hvis du ikke melder på et damelag så sparer du jo en 15 000 kroner, sant? Når de ikke må reise med buss på fire kamper, så sparer du kanskje 5000 kroner der også.

En annen økonomisk faktor som har spilt en betydelig rolle for mange av idrettslagene, er kompensasjonsordningen til myndighetene. Dette var et tiltak regjeringen satte inn for å sikre at det også skal være et idrettstilbud etter pandemien.

Kompensasjonsordningen ble godt mottatt. Alle utenom ett idrettslag i denne studien fikk midler fra denne ordningen, og noen fikk ganske mye. De fleste av dem fikk midler på grunn av tapte inntekter knyttet til arrangementer. Noe som da kom godt med til videre satsing og drift.

Informant 4: Så kom jo støtteordning nummer 2 og den dekket jo faktisk den store dugnadsaktiviteten til et stort arrangement vi har, og da fikk vi jo (...) omtrent 2/3 av den delen i støtte.

Informant 5: Vi søkte om støtte for at vi ikke kunne ha det årlige arrangementet vårt, og vi fikk støtte på den.

Studien til Coates et al. (2014, s. 245) viser til at økonomisk støtte fra myndigheter gir flere utfordringer tilknyttet frivilligheten i klubben. Som nevnt ovenfor fikk de fleste av idrettslagene økonomisk støtte fra myndighetene, men studien kan ikke vise til at dette har gitt flere utfordringer knyttet til de frivillige. Støttens formål og den situasjonen både idrettslagene og menneskene rundt stod i, gjorde nok at kompensasjonsordningen var til hjelp på alle områder.

Økonomien har tydelig blitt påvirket av både amputert aktivitetstilbud, avlyste arrangement og stengte anlegg. Dette har ført til tapte inntekter for alle idrettslagene, men noen har hatt større tap enn andre. Idrettslagene satte dermed inn noen tiltak for å bevare oppslutningen rundt klubben sin slik at det ikke skulle føre til ytterligere tap, og for å kunne ha en videre framtid som idrettslag. På grunn av tiltakene idrettslagene selv har satt inn, samt god hjelp fra eksterne aktører, og spesielt kompensasjonsordningen til myndighetene, har de klart seg overraskende bra. Det er viktig å påpeke at dette gjelder utvalget til denne studien. Etter at oppfølgingsspørsmål ble sendt ut til alle klubbene i

mars 2021, opplyste den ene av dem at de hadde hatt sitt beste år økonomisk i 2020. Andre hadde også opplevd at de ikke gikk med underskudd i 2020 og dermed hadde klart seg bra til tross for mindre aktivitet og arrangementer. Samtidig var det noen av idrettslagene som hadde opplevd at det stod dårligere til med økonomien enn før, men at det ikke ville ha stor betydning for videre drift og aktivitetstilbud. Hvorfor idrettslagene har opplevd ulike utfordringer og hatt forskjellig økonomisk resultat vil bli belyst og drøftet i *kapittel 5*.

4.3 Medlemmer

Frafall blant medlemmer var også en av bekymringene som tidlig dukket opp. Dette er en utfordring som tidligere forskning og medier har belyst i mange år (Seippel et al., 2020; Hall et al., 2003). Ved utbruddet av covid-19 og i tiden etter har det vært store medieoppslag om faren for at mange barn, ungdom, og unge voksne faller fra organisert idrett på grunn av begrenset tilbud og mindre konkurranser. I slutten av mai 2020 gikk idrettspresident Berit Kjøll ut og ba om 300 millioner kroner til norsk idrett for å sikre et videre tilbud. Hun uttrykte bekymring for at mange barn og unge kunne falle fra (Bjellaanes, 29.mai 2020). I denne studien viser det seg at idrettslagene har hatt noe ulik opplevelse av frafall blant sine medlemmer. Fem av åtte idrettslag i studien kom veldig raskt i gang med et alternativt treningstilbud på digitale plattformer, og etter påsken 2020 var det mange av dem som også kunne starte opp med fysisk oppmøte på treningene sine.

Informant 7: Vi holdt jo treninger på Teams, laget hjemme-treningprogram osv. (...) så vi har vært veldig aktive.

Da denne masteren ble fullført i mai 2021 var det fortsatt ikke helt tydelig for alle idrettslag hvilken betydning covid-19 hadde hatt på medlemstallene deres. Seks av åtte idrettslag kunne likevel si at de hadde et inntrykk av at det var et frafall, men svært få av dem hadde dokumentasjon på hvor stort frafallet var. På spørsmål om medlemstallene og hvilke grupper som var hardest rammet, var samtlige idrettslag mest bekymret for dem over 20 år i breddeidretten. Dette er en gruppe som ikke har hatt organiserte treninger eller konkurranser gjennom hele 2020, og var heller ikke en prioritert gruppe i gjenåpningen av samfunnet og idretten.

Blant de øvrige aldersgruppene hadde de fleste av idrettslagene opplevd et stort frafall før sommeren 2020, men opplevd at det hadde tatt seg opp igjen i løpet av høsten, da de kunne starte opp med aktivitet på en tilnærmet normal måte. Under beskriver en informant hvordan de opplevde situasjonen rundt frafall og tilgang på medlemmer gjennom perioden.

Informant 8: Når vi kjørte trening etter påske var det langt mindre på trening. I den gruppa jeg er trener for (...) så er vi en spillergruppe på 37-38 barn (...) og på treningene etter påske var det 10 til 18 personer på treningene (...) så da var det mange som ikke var med, men de kom jo tilbake etter sommeren. Vi er jo nå faktisk 42 stk. i den gruppa, ikke sant? Så vi har jo opplevd en økning selv om de har gått over til ungdomsskolealderen. (...) sånn sett så har vi ikke hatt noe frafall, men akkurat da etter påske, før sommeren, så det ut som vi skulle halveres.

Et av idrettslagene skiller seg litt mer ut og har opplevd økning i antall medlemmer. Da oppfølgingsspørsmål ble sendt ut i mars 2021 og det ble spurt om medlemstall, opplyste klubben at de hadde hatt en fin økning. Idrettslaget kunne rapportere om rekordhøye tall. Da intervjuet ble gjennomført hadde idrettslaget cirka 680 medlemmer, men i mars, da oppfølgingsspørsmålene ble stilt, hadde de 703 medlemmer.

Også innen denne kategorien ser man tydelige forskjeller. Noen har opplevd frafall i enkelte grupper, noen har opplevd økning og andre er mer usikre på hvilket frafall de har. Det som gjentar seg, er bekymring for gruppen over 20 år i breddeidretten som ikke har konkurrert eller hatt ordinære treninger på lang tid. Konsekvensene for denne gruppen, og egentlig hele norsk idrett, vil man nok ikke få en korrekt oversikt over før idretten er i gang for fullt.

4.4 Frivillige

For de frivillige i de ulike klubbene har det også vært noen endringer som følge av covid-19. I starten av pandemien var det mindre aktivitet og arrangementer i idrettslagene, noe som betød mindre arbeid for de frivillige også.

Informant 2: Fra 13. mars til 1. mai hadde vi ikke noe frivillig arbeid sånn (...) på banen eller rundt anlegget (...) på grunn av korona. Det frivillige arbeidet kom ikke opp før i mai, og da med en mindre gjeng (...).

Etter hvert som idretten sakte, men sikkert åpnet igjen, ble det bruk for frivillige til andre oppgaver. Blant annet ble det større fokus på smittevern som også krevde mer forberedelser av de frivillige. Noen av idrettslagene benyttet også muligheten til å bruke de frivillige til å pusse opp klubbhus, eller å organisere og få et bedre system blant sine medlemmer.

Informant 6: Da folk ble permitterte sendte jeg ut en mail om at vi nå kan bli best uten ball. Nå kan vi få sette rutiner og at de kunne gå inn å sjekke at alle spillere var registrerte osv. Så vi prøvde å bli bedre på alle slike rutiner og vi prøvde å bli bedre på en måte (...) Det var da vi bygde på en måte et nytt organisasjonsstyre osv. (...) Den biten fikk vi brukt en del tid på (...).

Idrettslag med en prestasjonsgruppe fikk også økt fokus på smittevern. Spesielt for å skjerme sine utøvere og også sine tilskuere på kamparrangement. Etter hvert tillot myndighetene publikum igjen, men i et betydelig mindre antall enn vanlig. Det førte til at det var mindre bruk for frivillige på slike arrangementer.

Informant 1: (...) vi skulle jo bygge opp det frivillige enda mer i år og få til et enda mer samfunn i klubben rundt de frivillige. (...) Det har vi ikke (...) ikke har vi hatt bruk for flere frivillige og ikke har vi hatt kiosker å åpne for å bemanne med frivillige, og ikke har vi hatt arrangementer tilbake til dem for å lage denne rammen med at det er kjekt å være blant de frivillige.

idrettslag uten prestasjonsgruppe, eller med en breddeavdeling i tillegg, har opplevd at de frivillige har fått flere og mer tidkrevende oppgaver. Blant annet har oppgavene bestått av flere forberedelser og oppdelte treningsgrupper, noe som har gjort at flere frivillige må stille opp. Det er spesielt to idrettslag som peker på at det i perioder har vært behov for flere frivillige til nettopp dette arbeidet.

Informant 3: På grunn av koronaen har vi vært avhengige av flere folk også for å ivareta smittevernet, så de har vært aktivisert hele året. Så er det noen grupperinger som ikke vi har fått jobbet med like mye i år og det blir spennende om de er med til neste år, men det virker som de aller fleste er med til neste år.

Videre er det ingen av idrettslagene som har sett noen nedgang i antall frivillige, selv om dette har blitt belyst som en utfordring i tidligere forskning (Seippel et al., 2020, s. 6). Mange av dem har derimot opplevd at de frivillige har stått sterkere sammen med idrettslaget. Mange har lagt ned ekstra innsats for å hjelpe lagene å opprettholde et tilbud med strenge smittevernregler. Idrettslagene har dermed vært helt avhengig av lojale frivillige som har stilt opp og lagt ned mer arbeid før gjennomføring av arrangementer. I tillegg beskriver alle klubbene at det har vært stor forståelse blant de frivillige for hvordan situasjonen er, og arbeidet som må gjøres.

Informant 2: Jeg må få si det at i det store og det hele så har folk hatt stor respekt for koronatiltakene. Det er det gjennomgående (...) i det store bildet så har det vært respekt for alle tiltak.

Informant 6: Det alle (...) alle er jo forståelsesfulle, og alle er i den samme båten og sloss mot bølgen vi ikke har kontroll på.

Informant 8: Folk har skjønt situasjonen og vært med (...), og er jo veldig lydhøre og veldig klar på at hvis, (...) slik som skjedde nå i november, at inneidretten fikk noen strengere regler, så er jo folk med på det. Det er ikke noe (...) vanskelig sånn sett da.

Pandemien har heldigvis ikke ført til at frivillige har stilt mindre opp, tvert imot så har flere lagt ned mer innsats gjennom perioden. Mange frivillige har bidratt med å legge ned mye ekstraarbeid for å opprettholde et aktivitetstilbud og overholde smittevernregler. I starten av pandemien var det for noen av idrettslagene vanskelig å holde de frivillige med arbeid, men det har aldri stått på motivasjonen deres viser det seg.

4.5 Anlegg

På grunn av stengt aktivitetstilbud og avlyste arrangementer, var heller ikke de fleste idrettsanlegg i bruk. Det var likevel en del som brukte anleggene til uorganisert aktivitet. Dette ble slått ned på og i flere kommuner ble det satt opp sperringer slik at folk ikke kunne bruke anleggene til egen trening. Anleggene åpnet heldigvis opp igjen i takt med gjenåpningen av idretten. For idrettslagene med egne anlegg ble det stopp i utleie, noe som førte til inntektstap. Årsaken til stopp i utleie var todelt. Det var både for å hindre potensiell smitte fra å komme inn i klubben, og fordi retningslinjene ikke tillot mennesker å samle seg i større grupper. Stengte anlegg og strenge restriksjoner gav også begrenset mulighet til å ha besøk og møter med eksisterende og potensielle samarbeidspartnere og sponsorer.

Idrettslagene som har drevet sin aktivitet på kommunale anlegg har ikke hatt utfordringer knyttet til inntektstap grunnet mindre utleiemuligheter. De har likevel hatt sine begrensninger når det kommer til å overholde smittevernregler, og tiltak er blitt satt inn. Blant annet har de måttet markere opp områder for de ulike gruppene, skilte for hvor folk kan gå, og henge opp plakater angående smittevernregler. Tiltakene har i hovedsak blitt gjort for å holde anleggene åpne.

Det er ikke bare eventuelle stengte anlegg og opprettholdelse av smittevernregler som har skapt merarbeid for idrettslagene. I tillegg er det noen som har opplevd at tilgjengeligheten på anleggene har vært utfordrende. Grunnet flere oppdelinger av gruppene har det vært en kabal å gi alle treningsgrupper tid på anlegget, og i alle fall like mange treningstider som før. Samtidig er det noen som har opplevd at siden andre idrettslag ikke har klart å opprettholde aktivitetstilbudet slik som dem selv, så har det åpnet opp for flere treningstider. Dette gjelder kommunale anlegg hvor treningstider blir fordelt på ulike idrettslag i samme området.

Covid-19 har dermed ikke ført til noen direkte konsekvenser for anleggene til norske idrettslag, men det har skapt utfordringer knyttet til andre faktorer, slik som økonomi og tilgjengelighet.

4.6 Administrasjon

Ansatte i idrettslagene opplevde at arbeidshverdagen ble helt annerledes og at mange av lagets utfordringer ble forsterket, i tillegg til at det dukket opp nye utfordringer og bekymringer. For å sikre økonomi og videre drift valgte samtlige idrettslag med ansatte å permittere både administrasjon og trenere. For mange av de daglige lederne var dette en situasjon de ikke hadde opplevd før. Dermed var det også flere av dem som innhentet kompetanse på hvordan permitteringssystemet fungerte og hvordan de skulle sikre rettighetene til de ansatte på best mulig måte. På spørsmål om det var mangel på kompetanse i administrasjonen svarte et av idrettslagene slik:

Informant 2: Jeg vil si kanskje i hvert fall helt i starten med det juridiske rundt permitteringer, også litt hva vi kan vente oss av økonomisk støtte fra myndigheter. Det har løst seg for så vidt det (...). Kanskje nok spesielt i starten hvor alt var usikkert og rundt hva med avtaler og sesongkortholdere? Hva har de krav på? Hva sier forbrukertilsynet om den situasjonen? Der trengte vi kompetanse og vi leide inn litt hjelp og har fått litt hjelp (...).

Permitteringer var ikke bare utfordrende med tanke på reglement og rettigheter, men det gav også de som var igjen på kontoret flere oppgaver og mindre tid til å få gjort dem på. Hvilke konsekvenser det fikk er usikkert, men det gjorde i hvert fall at enkelte oppgaver ble mer prioritert og andre mindre. Blant annet var det flere av klubbene som fortalte at fokuset på interne og eksterne oppgaver har variert gjennom pandemien, alt etter hva som har vært mest prekært å få gjort.

Informant 1: (...) litt forskjellig etter hvor anstrengt det er internt, hvor da fokuset blir mer inn mot de ansatte og mindre ut mot de ute (...). Det har vært veldig sånn berg og dalbane dette året.

Etter hvert som aktiviteter og konkurranser kunne starte opp igjen kunne også permitteringene oppheves, men mange hadde hjemmekontor grunnet råd fra myndighetene. Dette har gjort at mange av idrettslagene har arbeidet og brukt digitale verktøy mer i den daglige driften. I tillegg var det flere som brukte digitale verktøy i starten til å gjennomføre alternative treningsøkter og lage et sosialt nettverk for idrettslaget gjennom internett.

Informant 3: Det var jo litt sånn vanskelig i starten når folk var permittert og alt var så usikkert, men etter det har vi forsøkt å ha hyppige møter (...). Slik som nå når folk begynte med hjemmekontor igjen så har vi (...) hvert fall møte en gang i uka hvor vi går gjennom status. Vi har lagt opp til lunsj på torsdager (...) teams-lunsj slik at folk som ønsker det kan koble seg på og så ser man i hvert fall et ansikt, for det er veldig mange som sitter hjemme nå.

Informant 6: Det første spiller- og trenerutvikleren gjorde var å lage et egentreningsprogram som spillerne kunne gjennomføre på egen hånd. Vi oppfordret alle til å sende inn videoer når folk hadde vært ute og trent. Det var folk som hadde laget sine egne treningsapparater i hagen og hadde brukt trestokker til å lage stiger og kjegler og alt som er (...) Det er jo på en måte sosiale medier som er blitt brukt og nettsidene våre, og Facebook og Facebook-grupper og sånt til trenerne, som igjen har fått beskjed om å ta det videre til foreldrene.

For mange av idrettslagene har pandemien satt en stopper for de vanlige aktivitetene og gjort det vanskelig å bygge videre på allerede oppstartede prosjekter så vel som nye. Noen av idrettslagene hadde planer om å satse mer på rekruttering, men måtte utsette disse. Det samme gjaldt for de idrettslagene som skulle starte opp nye aktiviteter. Likevel var det noen som gjorde dette for å ha et annet tilbud til sine medlemmer og som da var enklere å gjennomføre med tanke på alle smittevernregler. Også her er det vanskelig å si hvilke konsekvenser dette har fått, men for noen har det vært tapte inntekter og/eller tapte medlemmer.

Dermed har utbruddet av covid-19 både ført til permitteringer og begrensninger på eksisterende arbeidsoppgaver. Idrettslagene måtte tenke nytt og finne løsninger slik at alle i og rundt laget ble ivaretatt. Det er utfordrende å måle hvor godt de ansatte, og kanskje spesielt daglige ledere, har håndtert pandemien, men flere faktorer peker på at menneskene tilknyttet idrettslagene i denne studien har klart seg bra. Økonomi har blitt sikret og aktivitetstilbudet er blitt delvis opprettholdt. Ingen av dem oppgir heller at det har vært store konflikter. Dette gjelder både internt og eksternt.

4.7 Oppsummering på hva som skjedde

For å oppsummere hva som egentlig skjedde da norsk idrett stengte ned mye av sin aktivitet, og hvilke konsekvenser det har hatt, vil det bli beskrevet i følgende avsnitt. På den økonomiske siden var det flere faktorer som begrenset inntektsmulighetene til idrettslagene. De opplevde at noen av medlemmene ikke ville betale avgifter, sponsorer ville ha avkortning, de mistet muligheten til å leie ut og det var vanskeligere å få inn nye sponsorer og samarbeidspartnere. Samtidig fikk syv av åtte dekket en del av sine inntektstap fra støtteordningen som myndighetene ganske raskt kom med. Økonomiske utfordringer har ikke hatt noen store konsekvenser, men mange av de ansatte har blitt permittert. Noe som igjen har ført til merarbeid for de som er igjen på kontoret. Det har også blitt kuttet i innkjøpsposter. De langvarige konsekvensene er vanskelige å peke på, men for idrettslagene med prestasjonsgrupper, kan det på lang sikt for eksempel føre til at de ikke får satset på samme nivå som før pandemien.

Når det gjelder medlemmer var det store bekymringer for frafall. På grunn av engasjerte frivillige og pågangsmot blant både ansatte, trenere og styremedlemmer har alle idrettslagene i denne studien hatt et tilbud til sine medlemmer og frafallet har dermed også mest sannsynlig blitt minimert. Dette er, imidlertid, fortsatt usikkert og flere av idrettslagene har opplevd noe frafall som ikke er tallfestet. En gruppe som er spesielt utsatt, og som man ikke vet utfallet av i det hele tatt, er gruppen over 20 år på breddenivå. Konsekvensene knyttet til frafall for idrettslagene i denne studien har dermed ikke vært så store. Dette er likevel et tema man selvsagt ikke helt har sett slutten på og som man ikke kan få tallfestet helt før pandemien er over. For de frivillige ble det i starten litt mindre arbeid, og det har blitt tilført nye og flere oppgaver for dem. Samtidig er det ikke noen store forskjeller i frivilligheten. Noen har opplevd en styrket frivillighet, mens andre har opplevd dette som likt.

Ansatte har derimot opplevd å bli permittert. De har måttet forholde seg til nye arbeidsoppgaver og økt bekymring knyttet til idrettslagets framtid. Ingen ansatte hadde erfaring med pandemi fra før, og har dermed måttet omstille seg raskt. Dette har de i stor grad klart og det er ingen av idrettslagene i denne studien som har gjort de store feilene som kunne fått store konsekvenser. Anlegg har, som frivilligheten, gått ganske som normalt, men det har vært perioder hvor de har vært stengt. De idrettslagene som allerede slet litt med anleggskapasitet har opplevd dette som en større utfordring under

pandemien, men de har funnet løsninger. For noen har det betydd at det har blitt færre treninger på enkelte fordi en treningsgruppe har blitt delt opp i flere mindre grupper grunnet smitteverntiltakene.

5. Hvorfor har konsekvensene vært ulike?

I kapittel fire blir hva som skjedde med norske idrettslag da covid-19 inntraff beskrevet. Konsekvensene knyttet til økonomi, medlemmer, frivillige, anlegg og administrasjon blir også belyst. I kapittel fem vil årsaken til hvorfor de ulike konsekvensene har vært forskjellig i idrettslagene bli belyst og drøftet. Kapittelet er delt opp i tre temaer: økonomi, menneskene tilknyttet idrettslagene og ulike prosesser i og utenfor idrettslaget.

Kapittel 5.1 om *økonomi* vil først beskrive ulike årsaker til hvorfor de økonomiske konsekvensene har vært forskjellige, og deretter hvorfor disse ulikhetene har blitt utjevnet av andre faktorer. Under kapittelet om *menneskene tilknyttet idrettslaget* vil det i hovedsak være fokus på hvilken kompetanse og erfaring disse menneskene har, og hvilken rolle frivilligheten har hatt gjennom pandemien. Også i dette kapittelet vil det bli pekt på noen av de eksterne aktørene som har hjulpet idrettslagene. Til slutt vil ulike *prosesser i og utenfor idrettslaget* bli belyst. Her vil ulike faktorer knyttet til strukturell kapasitet diskuteres. Samtidig vil også idrettslagenes selvbestemmelse i de ulike prosessene bli drøftet.

De ulike underkapitlene vil være inndelt i forskjellige forklaringer på hvorfor konsekvensene har vært ulike. Det er likevel noen faktorer som spiller inn på alle områdene da utfordringene og konsekvensene er sammensatte. Den økonomisk-, menneskelige-, og strukturelle kapasiteten til idrettslagene vil være tilknyttet til de ulike underkapitlene som forklaringsfaktor da klubber med dårligere kapasitet er mer sårbare for utfordringer (Seippel et al., 2020, s. 5). Før forklaringsfaktorene vil de faktiske konsekvensene bli konkretisert.

5.1 Økonomi

Økonomien til de ulike idrettslagene har støtt på flere utfordringer gjennom pandemien. Spesielt var det bekymringen for hvordan man skulle sikre økonomien som preget klubbene da utbruddet av covid-19 skjedde. På grunn av usikkerhet for fremtiden ble mange ansatte permittert, utgiftsposter måtte kuttes, og nye måter å sikre seg inntekter på ble satt i gang. Blant annet ble det gjort tiltak for å opprettholde aktivitet, holde på supportere og opprettholde engasjementet blant folk for idrettslagene. Økonomien har i

stor grad klart seg, men det er fortsatt noen som har opplevd å miste sponsorer mens andre har klart å holde på dem, og også skaffe nye. Hvorfor er dette tilfellet?

5.1.1 Idrettslagenes økonomiske kapasitet

En av faktorene som har gjort at idrettslagene har opplevd konsekvensene ulikt er deres økonomiske kapasitet. Idrettslagenes økonomiske kapasitet er deres inntekter, utgifter og egen evne til å tiltrekke seg flere sponsorer og andre økonomiske midler (Hall et al., 2003, s. 5). Blant klubbene i denne studien var det noen forskjeller i den økonomiske kapasiteten før utbruddet av covid-19. Med andre ord, de hadde ulikt utgangspunkt når det gjaldt økonomi.

De idrettslagene som hadde en prestasjonsgruppe og som drev mye av sin aktivitet rundt dette, hadde opplevd en svingende økonomi de siste årene grunnet større usikkerhet knyttet til prestasjon og gevinst. Dette var idrettslag med mange ansatte som hadde store utgifts- og inntektsposter. Omsetningen var derfor selvsagt høyere enn i de idrettslagene med fokus på breddeidretten.

Informant 1: Ja, de siste årene så har det vært anstrengt. Vi hadde jo (...) en kapitalinnsprøytning for 1,5-2 år siden (...) hvor det var ille liksom (...).

Informant 3: (...) situasjonen for oss før inngangen av dette året her var bedre enn det har vært på lenge og det gjorde at vi var mye mer rustet til å takle koronaen (...). Hadde den kommet for 3-4 år siden så hadde vi vært i kjempestore problemer.

Årsaken til den svingende økonomien skyldtes resultater knyttet til prestasjonsgruppa, publikumstall og sponsorer. Fem av idrettslagene beskrev økonomien som god og stabil over flere år. Det hadde dermed ikke vært hverken stort underskudd eller overskudd hos dem. Den siste klubben, som også hadde prestasjonsgruppe og var en ganske stor klubb, både i antall medlemmer og ansatte, hadde hatt utfordringer rundt økonomi, men hadde klart å stabilisere den før utbruddet av covid-19.

Informant 7: Vi har jo hatt utfordringer (...) økonomisk, og klubben gikk med et ganske stort underskudd i 2019, men (...) vi greide å snu det. Vi har tradisjonelt gått med et overskudd de siste ti årene, så det tålte vi.

Dermed har de ulike idrettslagene hatt forskjellig utgangspunkt økonomisk for å håndtere pandemien. Dette har ført til noen forskjeller på utfallet. Likevel er disse blitt ganske utjevnet på grunn av eksterne faktorer. Disse faktorene kommer jeg tilbake til i kapittel 5.1.5. Dette kommer også fram i regnskapene som ble lagt ved på årsmeldingen til de ulike lagene. Det er viktig å påpeke at idrettslag med stramt budsjett opplevde at de i større grad måtte sette inn tiltak for at de skulle klare seg. Med hjelp fra andre faktorer og aktører har utfallet blitt noe av det samme for alle. Dette kommer jeg tilbake til.

5.1.2 Inntekter og utgifter

En annen faktor som har spilt inn på hvordan utfordringene knyttet til økonomi har blitt opplevd, er balansen mellom idrettslagenes inntekter og utgifter. I utgangspunktet satte utbruddet av covid-19 en del begrensninger for mange av idrettslagene. Dette begrenset også mulige inntektskilder for dem. Inntektene til klubbene har blitt påvirket av frafall/økning av medlemmer, avlyste konkurranser, stengte anlegg og støtte fra menneskene i omgivelsene. Blant annet gjelder dette sponsorer og samarbeidspartnere, men dette vil bli diskutert i kapittel 5.1.5. På grunn av de ovennevnte faktorene er det noen av idrettslagene som har opplevd større inntektstap enn andre. Dette har ført til flere innstramminger vedrørende utgifter. Et av idrettslagene beskriver en større grad av økonomiske utfordringer da anlegget de hadde krevde faste utgifter, mens inntektene i stor grad uteble. Dette var et av lagene som hadde eget anlegg. I de idrettslagene hvor kommunen eier anleggene har ikke dette ført til noen utfordringer knyttet til tapte inntekter.

Seippel et al. (2020, s. 7) peker på at større klubber ofte har større budsjett og omsetning, og at dermed også er høyere risiko knyttet til økonomi. Angående de økonomiske utfordringene viser det seg at de idrettslagene med mange faste utgifter, som også er tilsvarende avhengig av faste inntektene hver måned, være i en mer sårbar situasjon. Dette fordi situasjonen covid-19 førte med seg gjorde at mange av de faste inntektene ble vanskeligere å opprettholde. En av klubbene påpekte ganske tydelig at

deres økonomi hadde klart seg greit fordi de kunne oppskalere og nedskalere økonomien etter aktivitet og etterspørsel.

Informant 8: (...) det er viktig å organisere seg slik at man ikke står i en situasjon hvor man ikke kan skalere ned eller opp da. (...) altså det og ikke gå konkurs fordi du har så mange faste kostnader (...) det er kjempeviktig tenker jeg. Det å drive et idrettslag på en måte hvor det går an å skalere hele tiden, tenker jeg er lurt da (...).

Balansen mellom inntekter og utgifter i dette idrettslaget vil hele tiden følge hverandre, i motsetning til de idrettslagene hvor mange inntektskilder forsvinner, men de faste utgiftene forblir uforandret.

5.1.3 Kompetanse og erfaring

Kompetansen og erfaringen angående økonomi, og dermed også evnen til å skaffe seg sponsorer og støttemidler vil også spille en rolle for hvordan utfordringene knyttet til økonomi er blitt opplevd. Ingen av idrettslagene hadde særlig erfaring med å håndtere at de ikke kunne få drive med sitt mandat, og hvordan de skulle håndtere landskapet i en slik situasjon. Det var store forskjeller i antall ansatte og kompetanse i de ulike lagene. Tre av idrettslagene hadde ingen ansatte, to hadde en eller få ansatte, og de resterende tre hadde mange ansatte med ulike avdelinger til å håndtere og drifte forskjellige deler av laget.

Selv om man på forhånd tenker at ansatte med både utdanning og erfaring til å inngå samarbeid med sponsorer og bedrifter og økonomihåndtering, vil være en fordel, var dette noe som likevel ikke viste seg å utgjøre en stor forskjell. Noen av idrettslagene brukte eksterne aktører til å innhente kompetanse for å håndtere ubetalte medlemsavgifter og permitteringsregler. Menneskene som innehar denne eventuelle kompetansen og erfaringen er en del av den menneskelige kapasiteten, men som beskrevet innledningsvis vil kapasitetene og faktorene påvirke hverandre og være sammensatte. Menneskene i idrettslaget og deres eventuelle kompetanse og erfaring tilknyttet økonomi, vil dermed ha en betydning for det økonomiske utfallet.

5.1.4 Eksterne faktorer

Kapittel 5.1.1, 5.1.2 og 5.1.3 tar i utgangspunktet for seg interne faktorer som påvirker idrettslagenes opplevelser av de økonomiske utfordringene. Samtidig er det også faktorer som er utenfor idrettslagets kontroll, men som likevel er en del av det helhetlige bildet (se figur 1). Blant disse er den geografiske plasseringen til laget. Spesielt ett av idrettslagene i denne studien lå plassert i et område som var mindre ressurssterkt. Det ligger i et område hvor mange av innbyggerne har en relativt svak økonomi generelt og betalingsmuligheten til foreldrene er derfor forholdsvis lav. Dette er også et område hvor det er mer utfordrende å beholde og rekruttere nye medlemmer. Dette idrettslaget mente likevel at de hadde løsninger på disse utfordringene og fikk god hjelp av idrettskretsen.

Informant 8: Vi lever i en slags spagat mellom å tilby barn og ungdom (...) et tilbud hvor det er et fullverdig idrettstilbud og konkurransetilbud (...) samtidig som vi er i et område hvor villigheten til å betale for noe er ganske lav, men også evnen i den forstand at folk har mindre å rutte med. Så det er en utfordring å finne en balanse for hvordan dette skal gjøres.

Et annet idrettslag lå i et geografisk område som man på mange måter kan omtale som ressurssterkt. Idrettslaget hadde aldri opplevd å gå med underskudd og gjorde heller ikke det i 2020. I tillegg var det mange ressurssterke personer i styret med ulik kompetanse og bakgrunn, og i tillegg foreldre som bidro sterkt med dugnad og gjennomføring av aktiviteter.

Informant 4: Det er sånn at i disse tider som vi er i nå, så har vi foreldre som er i ulike virksomheter rundt omkring som kontakter oss og sier «Er det noe vi kan gjøre? Kan vi hjelpe?». Sparebank 1 som er en av våre sponsorer kom bare til oss her i våres på grunn av korona-situasjonen og sa «Kan vi gi dere 50000kr? Slik at dere kan fortsette å drive aktivitet fullt».

Utsagnene fra informant 8 og informant 4 viser forskjeller i muligheten til å betale og bidra blant tilhørende samarbeidspartnere, foreldre og frivillige. Det er likevel viktig å påpeke at idrettslaget til informant 8 ikke hadde opplevd store utfordringer knyttet til sine frivillige og deres bidrag, men tvert imot at mange av de faste bidrog ekstra.

Covid-19 har også gjort at det har oppstått forskjeller i form av hvor mange som kan samles og hvordan man skal gjennomføre aktiviteter med tanke på avstand. Noen områder har vært hardere rammet, og byer som Oslo, Bergen og Trondheim har i perioder vært mer nedstengt enn andre steder i Norge. Det området som har vært hardest rammet gjennom hele perioden er Oslo og omegn. For idrettslag med prestasjonsgrupper i dette området har dette blant annet ført til at de har vært nødt til å ha mindre publikum på sine arrangementer. Idrettslag med utøvere over 20 år og på breddenivå, har hatt utfordringer med å gi dem noe å trene for, da de ikke har kunnet konkurrere gjennom perioden. I tillegg har pandemien krevd mye planlegging og omfattende logistikk for de fleste idrettslag. Dette har ført til utfordringer angående tilgjengelighet på anleggene og manglende motivasjon for medlemmene, da de ikke har kunnet drive med idretten sin fullverdig. Tre av klubbene beskrev situasjonen som kritisk da jeg sendte ut oppfølgingsspørsmål i mars 2021. Da hadde Oslo og omegn vært sosialt nedstengt siden november 2020 og idrettslagene opplevde utfordringer knyttet til motivasjon blant medlemmene og manglende støtte hos sponsorer og samarbeidspartnere. Bekymringen for fremtiden var igjen på agendaen og flere av klubbene trodde at varigheten av tiltakene og pandemien var avgjørende for veien videre.

5.1.5 Hvorfor har det likevel gått bra med økonomien?

Studien viser at idrettslagene har hatt ulike utgangspunkt økonomisk. De har hatt ulike faktorer som har påvirket dem positivt og negativt. Disse har covid-19 forsterket, men utfallet har likevel vært mye det samme. Idrettslagene rapporterte at selv om alle fryktet at økonomien skulle lide under pandemien, så viser årsmeldingene at ingen av dem har gått med underskudd. Hvorfor har det vært slik? Det er spesielt to faktorer som har vært avgjørende for at økonomien har blitt sikret.

Sponsorer og ulike samarbeidspartnere er en av dem. De ulike sponsorene og deres lojalitet har vært en ekstra sikkerhet og trygghet for økonomien til idrettslagene. I november/desember 2020 da intervjuene ble gjennomført var det flere av klubbene som påpekte viktigheten av lojale sponsorer.

Informant 5: Samtidig så er det tre av de største sponsorene som har økt bidraget sitt da (...). Ikke på grunn av at det er korona, men fordi vi har andre måter å tenke på og andre måter å få inn penger på enn mange andre.

Samtidig var det også noen av klubbene som hadde større utfordringer knyttet til sponsorene sine, og de følte også at det var utfordrende å lage et nettverk og et samfunn for sine samarbeidspartnere. I tillegg var det flere av bedriftene som enten hadde gått konkurs eller hadde trangere økonomi enn tidligere og dermed ikke prioriterte å sponse idretten. Denne problemstillingen var det først og fremst idrettslagene med prestasjonsgrupper som hadde fått kjenne ekstra på, og de mente det var vanskelig å be noen betale for noe når de ikke kunne prestere og vise seg fram.

Informant 1: Er flere som er partnere eller sponsorer for oss som har gått konkurs i perioden, og andre har hatt problemer med å betale forpliktelsene sine. Vi har hatt vondt for å argumentere for at vi skal ha betalt fordi vi har ikke levert varene.

Informant 3: Det er vel noen som har bedt om avkortning, det er det, men de fleste har sagt at de ønsker å være lojale og ønsker å stå bak oss i en vanskelig situasjon (...).

Den andre faktoren er at myndighetene ganske raskt presenterte en kompensasjonsordning som skulle dekke tapte inntekter for idrettslagene. Kompensasjonsordningen skulle i første omgang dekke tapte inntekter knyttet til avlyste arrangementer som turneringer, cuper, kamparrangementer og diverse andre idrettskonkurranser. Senere ble denne ordningen utvidet til å gjelde flere typer arrangementer og andre spesifikke utgifter idrettslagene måtte ha hatt som følge av avlyste og utsatte arrangement (Idrettsforbundet, 16.juli, 2020). Noen av klubbene påpekte at pakke nr. 2 passet dem bedre og syv av åtte idrettslag hadde fått inntektstap kompensert gjennom denne ordningen.

Informant 6: (...) de ordningene som kom fra myndighetene, spesielt pakke to og tre angående frivillighet og idretten traff oss kjempegodt.

Informant 7: Det er veldig viktig å presisere for vi får ganske mye fra støtteordninger. Vi får jo støtteordninger på opp imot en million kroner. Det er klart at når vi har så store inntektsfall som vi har (...). Så uten støtteordninger så hadde dette vært vanskelig (...).

Denne kompensasjonsordningen har med andre ord vært svært positiv for de fleste idrettslagene i denne studien, og høyst nødvendig også. Idrettslagene har opplevd konsekvensene knyttet til økonomi ulikt grunnet forskjellig utgangspunkt, graden av balanse mellom inntekter og utgifter, kompetanse og erfaring internt og diverse eksterne faktorer som bla. geografisk plassering. Samtidig viser både rapporteringen fra idrettslagene i mars 2021 og årsmeldingene, at økonomien har klart seg bra fordi det har vært eksterne aktører som har kommet på banen og hjulpet dem. Jeg vil til slutt påpeke at dette gjelder idrettslagene i denne studien, og det trenger dermed ikke å være tilfellet for mange andre idrettslag.

5.2 Menneskene tilknyttet idrettslaget

I kapittel 4. blir ulike grupper i idrettslaget beskrevet, og konsekvensene covid-19 førte med seg til disse gruppene. Ansatte ble permittert og de som var igjen på kontoret fikk mange nye oppgaver som også var tidkrevende. Frivillige fikk mindre å gjøre en periode, før de også måtte omstille seg og gjennomføre en del nye oppgaver som også krevde mer tid av dem. I de idrettslagene hvor det ikke var ansatte, var det styret som måtte ta kontrollen og manøvrere idrettslaget gjennom utfordringene. Til slutt opplevde medlemmene at tilbudet deres forsvant helt eller delvis. Noen av konsekvensene var like, som for eksempel at alle idrettslag måtte omstille seg og tenke nytt. Dette krevde mye tid og planlegging. Samtidig hadde noen av idrettslagene opplevd frafall, mens andre hadde økning. Ulike forklaringer på hvorfor konsekvensene har vært forskjellige vil bli drøftet i følgende kapittel.

5.2.1 Idrettslagenes menneskelige kapasitet

Menneskelig kapasitet er evnen til å organisere og sette menneskene i organisasjonen i arbeid. I tillegg omhandler det kompetansen, kunnskapen, holdningene, motivasjonen og oppførselen disse menneskene har (Hall et al., 2003, s. 5). Den menneskelige kapasiteten vil i denne sammenheng være alle ansatte og frivillige i ulike ledd som tilhører de ulike idrettslagene, og hvilken kompetanse og erfaring de sitter på. Samtidig

vil også motivasjonen, holdningene og oppførselen deres ha noe å si for hvordan konsekvensene av Covid-19 -utbruddet er blitt håndtert.

Kompetanse og erfaring hos ansatte og frivillige kan også være en avgjørende faktor for hvorfor konsekvensene har vært ulike hos de forskjellige idrettslagene. Det skal sies at ingen av menneskene som enten er ansatt i, eller er frivillige i de ulike lagene, hadde erfaring med å håndtere konsekvensene av en pandemi. Dette påpekte spesielt en av dem ganske tydelig.

Informant 1: Ingen av de som jobber her nå levde under svartedauden. Så det er lite erfaringsoverføring fra tilsvarende egentlig.

Idrettslagene med ansatte (5 stk.), hadde likevel mennesker som var ansatt på bakgrunn av kompetanse og evne til å løse oppgavene de var satt til. Da mye av idrettsaktiviteten ikke kunne holdes åpen lenger, var det som nevnt ovenfor stor bekymring for økonomien og fremtiden. Dermed valgte samtlige idrettslag med ansatte å permittere disse. Idrettslagene hadde da igjen en eller to stk. til å ta seg av administrative oppgaver i den første perioden. Permitteringssystemet og reglementet rundt det var noe disse idrettslagene hverken hadde kompetanse eller erfaring med fra før. De fikk da hjelp fra utenforstående aktører som hadde bedre kompetanse på dette. De antatt største utfordringene knyttet til permitteringer har dermed ikke gitt de store forskjellene i utfallet. Alle ansatte kom sakte, men sikkert tilbake etter hvert som aktiviteten kunne gjenåpnes. Permitteringene fikk først og fremst konsekvenser for arbeidsmengden til de som var igjen og skulle drifte idrettslaget mens de andre var borte. Det at ingen av idrettslagene hadde erfaring og kompetanse vedrørende permitteringer, gjorde at ingen av dem hadde dette i sin menneskelige kapasitet, og de måtte derfor hente inn denne ressursen utenfra.

Noen av idrettslagene hadde ikke ansatte og alle administrative oppgaver lå dermed hos styret og diverse komiteer/undergrupper. Flere av idrettslagene hadde valgt disse personene på bakgrunn av erfaring og kompetanse. I de tilfellene hvor det ikke var noen ansatte og styret var ansvarlig for alle administrative oppgaver, var det mer tilfeldig hvem som satt i styret. Disse styrene var ofte sammensatt av mennesker som hadde et

ekstra engasjement for idrettslaget, men som nødvendigvis ikke hadde spesiell erfaring eller kompetanse til å utføre vervet.

Informant 2: Når vi har satt sammen styret så har en nok ikke tenkt som en del andre organisasjoner at man skal ha ulik kompetanse (...). De som ønsker å gjøre en jobb vil gjøre det for klubben.

Man ser derfor at idrettslagene hadde ulikt utgangspunkt når det kommer til hvor mange ansatte de hadde. Det er sannsynlig å anta at menneskene i idrettslagene er ansatt i rollen sin på bakgrunn av en spesiell kompetanse. Likevel vil det ikke si at idrettslagene med ingen eller få ansatte har hatt et dårligere utgangspunkt. Coates et al. (2014, s. 245) påpeker i sin studie at et sterkt styre er med på å redusere utfordringene tilknyttet både økonomi og frivillighet. Selv om det er utfordrende å måle hvor sterkt styret til de forskjellige idrettslagene er, og hvor stor sammenheng det har med hvordan det har gått med økonomi og frivillighet, ser man at engasjerte frivillige i alle ledd har hatt positiv effekt på ulike konsekvenser.

Både for de ansatte og frivillige i de ulike idrettslagene ble det endringer i arbeidsoppgavene. Det ble større fokus på smittevern og omorganisering for å få til aktivitet med strenge restriksjoner. Selv om situasjonen og tilretteleggingen har ført til omstillinger for dem, ser det ut til at idrettslagene har klart dette bra.

Informant 6: Så det ble på en måte slik at alle fikk trene litt mindre. Vi måtte organisere oss helt på nytt og så måtte vi (...) bli enda raskere til å snu oss. Det var vel et av problemene at vi fikk helt nye (...) vi måtte jobbe på en helt annen måte og vi måtte jobbe mye raskere.

Selv om det har krevd ekstra organisering og tilrettelegging for å opprettholde aktiviteter, har også mange av de frivillige fått bedre tid på grunn av en mindre hektisk hverdag og at de selv er blitt permittert. En av klubbene beskrev at de hadde opplevd oppvåkning blant sine frivillige på grunn av bedre tid.

Informant 4: Vi har opplevd en oppvåkning blant foreldre og frivillige om hvor viktig det faktisk er å ha barna i aktivitet lokalt i et idrettslag. Det har gitt et lite

puff til økt innsats som frivillige. (...). Dette kan ha en viss sammenheng med at mange har hjemmekontor, og de sparer da en del på reiser til og fra jobb, og de sparer en del tid på at de ikke reiser i jobb, slik at de er mer hjemme.

En annen klubb fortalte også om frivillige som hadde fått bedre tid og dermed kunne pusse opp klubbhuset.

Informant 8: Vi fikk pusset opp klubbhuset da (...). Det var noen frivillige som hadde så lite å gjøre at de kunne pusse opp klubbhuset (...).

Samtidig nevner flere av idrettslagene at i perioden hvor mange av de ansatte var permitterte, så var det mindre tid til å følge opp frivillige direkte. Dette er en utfordring mange idrettslag kan oppleve til vanlig også grunnet andre tidkrevende oppgaver som tar mye av oppmerksomheten (Hall et al., 2003, s. 32). Utbruddet av covid-19 forsterket denne utfordringen hos flere idrettslag, da det var andre bekymringer som kom i hovedfokus.

Det er tydelig at de idrettslagene som allerede hadde en sterk frivillighet, og har store deler av sin drift bygget på frivillighet, også har opplevd enten oppvåkning blant sine frivillige eller en ytterligere forsterkning. I utgangspunktet er det ikke de idrettslagene med ansatte og en frivilligansvarlig som har klart dette best. Områder med ressurssterke foreldre har bidratt like mye som før, om ikke enda mer, og dermed også klart å opprettholde et godt aktivitetstilbud til sine medlemmer. Dette er en kapasitet noen av idrettslagene, spesielt de som er tuftet på bare frivillighetsarbeid, har utnyttet godt og dette har derfor vært svært viktig for utfallet av driften. Det er dermed de frivillige i ulike posisjoner som har utgjort den største forskjellen, og ikke hvilken kompetanse eller erfaring de ulike idrettslagene sitter på. Samtidig er det igjen viktig å påpeke at det er vanskelig å måle effekten av kompetanse og erfaring. Det frivillige arbeidet viser til eksempler der det er blitt gjort tiltak i klubbene for å beholde medlemmer og videreutvikle disse.

5.2.2 Eksterne aktører

Samtidig som menneskene tilknyttet idrettslagene har vært viktige for håndteringen av konsekvensene og utfordringene som dukket opp, eller ble forsterket, er det også andre

menneskelige ressurser utenfor idrettslagene som har vært viktige. Ovenfor blir det nevnt at flere av idrettslagene hadde utfordringer tilknyttet permitteringssystemet og forståelsen av dette, og at de dermed fikk hjelp utenfra. Økonomisk hjelp fra blant annet myndighetene og sponsorer har hjulpet idrettslagene til å fokusere på deres mandat: skape aktivitet, eller prestere på et visst nivå. I tillegg er det også enkelte aktører, som idrettskrets og forbund, som har hjulpet til med kompetanse og rådgivning til de ulike idrettslagene, og dermed vært en støtte for dem.

5.3 Ulike prosesser i og utenfor idrettslaget

Gjennom pandemien har det foregått ulike prosesser i og utenfor idrettslagene som har hatt betydning for deres opplevelser av ulike konsekvenser. Disse prosessene er sammensatte og blir preget av både økonomien til laget og menneskene som hører til. En av konsekvensene utbruddet av covid-19 gav og de strenge retningslinjene dette medførte, var kabalen knyttet til anleggskapasitet. Hvilke faktorer har spilt inn på denne prosessen? Har myndighetene overstyrt idrettslagenes selvbestemmelse, eller har lagene tatt avgjørelser på egne premisser? Disse spørsmålene blir drøftet i punktene nedenfor.

5.3.1 Strukturell kapasitet

Strukturell kapasitet innebærer de prosessene, praksisen, kunnskapen og støttesystemene som er internt i de ulike idrettslagene, og som får idrettslaget til å fungere (Hall et al., 2003, s. 37). Økonomisk- og menneskelig kapasitet påvirker dermed også strukturell kapasitet, og de ulike kapasitetene er ofte sammensatte. Blant annet er organisering av frivillige, som er en del av den menneskelige kapasiteten, også en del av den strukturelle.

I utgangspunktet vil idrettslag med ansatte ha bedre strukturell kapasitet da en del av oppgavene som faller innunder denne kategorien er tidkrevende. De krever også god innsikt i ulike formål og mål idrettslaget har. Samtidig kan frivillige ha bygget seg opp en slik forståelse og kompetanse, og dermed stille like sterkt på den strukturelle kapasiteten. Blant annet var det en av klubbene som beskrev at flere styremedlemmer hadde klart å få inn et nytt anlegg på kommunen sitt budsjett, og greid å beholde det der selv om pandemien kom.

Informant 8: Det verste som kunne ha skjedd er at de 150 millionene som vi trengte for å sette i gang anleggsprosjektet ikke hadde blitt bevilget, og det ble det ikke. Så vi har jobbet knallhardt politisk for å få det inn igjen på budsjettet, og det greide vi her nå for noen uker siden. (...) men det er jo fordi at vi har hatt dyktige folk da, som har filleristet, i gåseøyne, politiske myndigheter ganske kraftig (...), for å skjønne at det ville være ødeleggende for oss at det lova prosjektet ikke hadde blitt satt i gang.

Dette er en utfordring som er spesielt for dette idrettslaget, men viser likevel hvordan frivillige på lik linje med ansatte kan være med i prosesser og få planer og strategier innført og gjennomført.

En annen utfordring som for noen idrettslag ble forsterket da de måtte dele opp treningsgruppene sine mer, var hvordan logistikken rundt tilgjengeligheten på anleggene skulle løses. Tidligere forskning viser at større klubber som ikke har anlegg selv ofte har utfordringer angående nok tilgjengelighet på anlegg (Seippel et al., 2020, s. 8). Dette var spesielt en utfordring for de som brukte kommunale anlegg. Disse idrettslagene hadde allerede før utbruddet av Covid-19 hatt utfordringer knyttet til dette, og opplevde at situasjonen forverret seg.

Informant 6: Lagene våre har fått trent mye mindre. Det har jo vært mindre grupper så vi har ikke kunnet ha dem der så ofte, sant?

Informant 8: Vi har hatt kjempeutfordring for fotballen nå på høsten. Fordi alle de minste lagene trekker jo inn nå på vinteren. Nå har vi ikke tilgangene, eller vi har tilgang til en av tre gymsaler (...) den største og beste har vi ikke tilgang til enda. (...) Så det er en kjempeutfordring. Kommer det snø nå så får vi problemer med å ha plass til alle aktivitetene, rett og slett.

I tillegg var det noen av idrettslagene som kunne ha opplevd større utfordringer tilknyttet tilgjengelighet på anlegg, men fordi ikke alle medlemmene kunne være i aktivitet på grunn av restriksjoner satt av myndighetene, var det likevel nok treningstider.

Informant 7: (...) Akkurat nå har vi jo nok anleggskapasitet¹, men det er jo fordi halve klubben ikke får trent håndball under gjeldene regler, ikke sant?

Samtidig var det et idrettslag som opplevde at de fikk tilgang på flere treningstider, da det var andre idrettslag som ikke klarte å opprettholde aktivitetstilbudet på samme måte som dem.

Informant 4: Situasjonen har vært den at vi har fått mer innetid fordi andre idrettslag har sagt fra seg (...) fordi de ikke har tatt på seg det ekstra arbeidet med å tilpasse treninger og slike ting. (...) Så de har sagt fra seg innetid.

Det er dermed ikke bare idrettslagenes egen strukturelle kapasitet som har spilt inn på tilgjengeligheten til anleggene. Andre faktorer har også spilt en rolle. Håndteringen til andre idrettslag og fordelingen til kommunene har også vært viktige og avgjørende elementer.

Gjennom pandemien har idrettslaget måttet få ut informasjon og kommunisere både internt og eksternt. På grunn av smittevernregler som har vært gjeldende for hele samfunnet og avstand og oppfordring til hjemmekontor, har det gjort prosessen rundt kommunikasjon mer utfordrende. Idrettslagene har i alle fall måttet tenke nytt også her. De har dermed tatt i bruk nye plattformer for å kommunisere internt blant sine medlemmer, lagledere og trenere. Dette har ikke blitt opplevd som en utfordring. Samtlige var tydelig på at en del av den måten å kommunisere med hverandre på, kom til å bli videreført etter at pandemien er over. Gjennom hele perioden med pandemi har det vært viktig for idrettslagene å få ut riktig og nok informasjon til alle som tilhører klubben. Akkurat dette punktet var det flere av dem som påpekte at hadde vært litt utfordrende. Ikke fordi det var vanskelig å få ut informasjon, men fordi den ikke alltid føltes tilstrekkelig nok, og fordi det hele tiden var ny informasjon fra myndigheter og krets som skulle deles.

¹ Også beskrevet som «tilgjengelighet på anlegg» for å skille det fra det teoretiske perspektivet om «Den samlede kapasiteten til organisasjonen».

I tillegg har samtlige idrettslag brukt digitale verktøy både til å kommunisere internt med og ved møter med andre aktører. Dette har blitt en del av hverdagen under pandemien. Likevel viser det seg at mindre idrettslag har hatt mer uformell kommunikasjon, og har snakket sammen når de har møtt hverandre tilfeldigvis på gata, hjemme eller på klubbens anlegg. Igjen er det vanskelig å si om måten idrettslagene har kommunisert på har gjort noen forskjell. Ingen av idrettslagene i denne studien kunne f.eks. henvise til store smittevernsbrudd, og informasjonen kan på mange måter da sies å ha nådd dit den skulle.

Det blir påpekt viktigheten av å generelt kartlegge hvilke utfordringer som klubben har, og hvilke faktorer som spiller inn på utfordringene (McMullin & Raggo, 2021, s. 1188). Ingen av idrettslagene fra denne studien hadde beredskapsplaner som gikk på håndtering av en pandemi. Det er heller ikke så naturlig da ingen egentlig forventet utbruddet av covid-19. McMullin og Raggo (2021, s. 1188) mener likevel at styrene i ulike idrettslag bør bruke tid på å kartlegge utfordringer og risikoene ved dem.

5.3.2 Idrettslagenes selvbestemmelse

Ulike prosesser som har vært i og utenfor idrettslagene har gjennom perioden vært preget av aktører som har lagt diverse føringer på dem. Dette har bl.a. vært pålagte retningslinjer og regler man bør følge som har kommet fra ulike myndigheter og forbund. Man kan derfor stille spørsmål om autonomien til idrettslagene i ulike beslutninger har vært svekket. På spørsmål om det var noe som kunne vært gjort annerledes, var det flere idrettslag som påpekte at de bare hadde gjort det de hadde fått beskjed om.

Informant 5: Nei, jeg tror vi har gjort det vi skal gjøre. Hverken mer eller mindre (...). Vi har fått beskjed om hvordan vi skal gjøre det.

Samtidig var det også noen av de større klubbene som hadde opplevd frustrasjon blant medlemmer, foreldre og trenere da ikke alle retningslinjer gav helt mening. Det var strengere tiltak på idrettsarenaen enn ellers i samfunnet.

Informant 6: Vi kunne ønsket oss nå ut over i prosessen litt tydeligere retningslinjer ovenfra. Det har vært litt sånn «Du bør ikke sånn. Du bør tenke sånn og sånn» (...). Det har vært en utfordring.

Informant 7: Frustrasjonen har mer gått på reglene og det som er bestemt utenfor vårt herredømme (..). Vi føler at vi må stå inne for noen av disse reglene. Samtidig så er det ikke mulig å overholde alle regler.

Med tanke på at ingen hadde opplevd en slik situasjon tidligere, har det ikke vært enkelt for myndighetene å bekjempe et livstruende virus samtidig som samfunnet ellers skal driftes. Selv om myndighetene har pålagt idretten strenge tiltak og gitt dem retningslinjer og regler som kan diskuteres, har de fleste idrettslagene forstått samfunnsansvaret sitt og dermed gjort så godt de har kunnet for å etterleve dem. Retningslinjene har også dermed vært med på å skape en likhet for alle idrettslagene. Handlingsrommet har på mange måter vært begrenset, men hvordan konsekvensene er blitt løst har i stor grad vært opp til hvert enkelt idrettslag. Samtidig har det vært noen forskjeller grunnet eksterne faktorer ikke alle lag har kunnet styre selv.

6. Oppsummering og avslutning

Hensikten med studien har vært å undersøke hva som skjedde med norske idrettslag da covid-19 rammet Norge og mye av idrettsaktiviteten måtte stenge ned. Jeg gjennomførte åtte intervjuer med forskjellige idrettslag som har ulik størrelse, idrettstilbud, ambisjonsnivå og nedslagsfelt. I tillegg ble årsmeldingen og regnskap for 2020 gjennomgått. Datamaterialet som er samlet inn fra intervjuene gir grunnlag for å besvare studiens to forskningsspørsmål: 1) Hva skjedde med norske idrettslag da covid-19 pandemien inntraff Norge? og 2) Hvorfor har de forskjellige konsekvensene vært ulike?

6.1 Hovedfunn

Temaene fra intervjuguiden, og konsekvenser tilknyttet disse, blir belyst i kapittel fire. Videre blir de ulike konsekvensene og hvorfor de har vært ulike forklart med utgangspunkt i idrettslagenes kapasiteter, og interne og eksterne ressurser. I følgende avsnitt vil jeg sammenfatte hovedfunn fra mine to forskningsspørsmål, men først vil jeg påpeke at alle deler av idrettslagene er sammensatte og ulike faktorer har påvirket hverandre. Idrettslagene i denne studien har klart seg bra tross bekymringene i starten av pandemien og det er eksterne faktorer og aktører sammen med deres egen kapasitet som har vært avgjørende for utfallet.

6.1.1 Hva skjedde med norske idrettslag da covid-19 inntraff Norge?

Da viruset spredte seg i Norge og myndighetene bestemte seg for å stenge ned landet, ble også idretten rammet. Idrettslagene i Norge måtte stenge ned store deler av idrettsaktiviteten sin. Dette førte først og fremst til usikkerhet og bekymringer for økonomien og framtiden. Ville idrettslaget klare seg økonomisk? Dermed satte de inn tiltak for å sikre at tilbudet kunne fortsette etter pandemien. Blant annet ble mange ansatte permittert, utgifter ble kuttet, alternative treningsopplegg ble laget og smittevernregler ble etterfulgt. Selv om klubbene i denne studien fryktet at det skulle bli store økonomiske tap, har de med økonomisk støtte fra eksterne aktører klart seg bra.

Mye av idrettsaktiviteten ble stengt ned og arrangementer ble avlyst. Dette førte til at det var mindre bruk for frivillige en periode. Det fremkommer likevel i empirien at de frivillige ikke har mistet engasjementet sitt og har bidratt med det samme, eller mer.

De fleste klubbene fryktet også at de skulle oppleve stort frafall. Før sommeren 2020 var det mange idrettslag som opplevde at det ikke var like mange på trening, men etter sommeren tok dette seg opp og frafallet har ikke blitt slik som fryktet. Det er likevel viktig å påpeke at det er usikkert hvordan det har gått med gruppen over 20 år som driver med breddeidrett, da de har hatt lite eller ingen aktivitetstilbud og konkurranser i 2020 og første halvdel av 2021. Selv om hovedtrenden i studien viser at medlemsmassen tok seg opp igjen etter sommeren 2020, er det idrettslag som har opplevd frafall. Noen har til og med opplevd økning.

Det var ikke bare mye av idrettsaktiviteten som ble stengt ned, men det ble også begrensninger på bruk av idrettsanlegg. Stengte anlegg førte spesielt med seg tapte inntekter på utleie, og på grunn av smittevernregler ble det også vanskelig å bruke anleggene som en møteplass for medlemmer, frivillige, sponsorer og samarbeidspartnere. Klubbene som brukte kommunale anlegg opplevde enten at det var mindre tilgjengelighet på anleggene grunnet smittevernregler, eller at de fikk mer tid på anleggene da andre idrettslag ikke opprettholdt sine tilbud.

Hele situasjonen har vært ny og dermed hadde ingen av menneskene i de ulike idrettslagene noe erfaring fra tidligere. Selv om de største idrettslagene har innehatt mest kompetanse fra før, er det likevel disse som har måttet innhente kompetanse angående juridiske spørsmål knyttet til permitteringer. Situasjonen har blitt håndtert på best mulig måte utfra idrettslagenes ulike forutsetninger.

6.1.2 Hvorfor har de forskjellige konsekvensene vært ulike?

Økonomi var en av de store bekymringene til idrettslagene. Ulike interne og eksterne faktorer gjorde at konsekvensene ble forskjellig. Idrettslagenes egen økonomiske kapasitet, som innebærer inntektene, utgiftene og evnen idrettslagene har til å skaffe og beholde sponsorer og andre økonomiske midler, hadde noe å si for hvilket utgangspunkt klubbene stilte med da utbruddet av covid-19 fant sted. Hovedforskjellen ser man mellom de idrettslagene som hadde egne anlegg, mange ansatte og stor omsetning, kontra de som brukte kommunale anlegg og var tuftet på bare frivillig arbeid. Klubbene med egne anlegg, mange ansatte og stor omsetning var i større grad avhengig av eksterne aktører og faste inntekter for å få økonomien til å gå rundt. I tillegg hadde

økonomien i disse klubbene vært mer svingende de siste årene på grunn av mer usikre og kortsiktige inntekter.

Samtidig er det også eksterne faktorer som har spilt en rolle for konsekvensene. Geografisk plassering har blant annet hatt noe å si for hvor ressurssterke menneskene tilknyttet idrettslaget er, og hvordan deres tid og økonomi har blitt prioritert under pandemien. Videre har retningslinjer og smittevernregler variert utfra hvilket område man er plassert i. Oslo og omegn har, som nevnt, vært hardest rammet i Norge og hadde strengere smittevernregler enn store deler av landet fra november 2020 til mai 2021. Dette har påvirket aktivitetstilbudet og hvordan man skal gjennomføre aktiviteter og konkurranser.

Selv om både idrettslagenes kapasitet og geografisk plassering har hatt noe å si for hvordan økonomien har blitt påvirket av covid-19, er mange av disse forskjellene utjevnet på grunn av støtteordningene til myndighetene, lojale medlemmer og sponsorer.

En annen bekymring som dukket opp da mye av idrettsaktiviteten måtte stenge ned, var frafall blant medlemmer. Menneskene i idrettslagene, både ansatte og frivillige, laget alternative treningsopplegg, omorganiserte og prøvde å skape engasjement i og rundt klubben. Det ble lagt ned mye arbeid for å gi medlemmene tilbud som kunne være attraktive nok til å beholde dem. Også her viser det seg at de idrettslagene som er basert på frivillig arbeid har klart seg godt. De frivillige har vært ivrige til å bidra og noen har også bidratt mer. Uten frivillige som har kunnet organisere og forberede treninger og aktiviteter, hadde heller ikke tilbudet bestått. Dette har vært ekstra viktig under pandemien fordi det har vært mer tidkrevende og inneholdt mange regler og retningslinjer man har måttet forholde seg til. Likevel er det her viktig å påpeke at dette gjelder klubbene i denne studien og problematikken rundt frafall kan ha hatt et annet utfall i andre idrettslag.

Det har vært ulike prosesser i idrettslagene gjennom perioden for å få til et best mulig tilbud til medlemmene og for at lagene fortsatt kunne driftes. Den strukturelle kapasiteten til idrettslagene har vært til god hjelp for å kunne utføre de ulike prosessene. Blant annet oppstod det etter hvert både begrensninger og muligheter angående

tilgjengelighet på anlegg. Der har de med egne anlegg hatt en fordel og de har dermed heller ikke vært avhengig av kommunen for å få tildelt nok tid på anleggene.

Kommunikasjon internt og eksternt ble enda viktigere da det plutselig var nye regler og retningslinjer som måtte formidles. Idrettslagene har i stor grad tatt i bruk digitale verktøy og sosiale medier til å kommunisere med. Mange av disse plattformene var på plass allerede før pandemien, og det har dermed ikke vært store forskjeller angående dette. Likevel ser man at idrettslagene som er mindre og har nedslagsfelt i et mindre geografisk område, har mer uformell kommunikasjon.

Gjennom pandemien har idrettslagene måttet ta avgjørelser for når aktiviteter skal gjennomføres, hvordan de skal gjennomføres, hvordan økonomien skal styres og hvilke eventuelle tiltak som skal settes inn for å komme gjennom pandemien på best mulig måte. Det gjennomgående for mange av idrettslagene er at de har hatt noen føringer og regler de har måttet følge. Disse har de hatt liten eller ingen innflytelse på. Dermed har handlingsrommet deres vært begrenset, men det har likevel vært opp til hvert enkelt idrettslag hvordan oppgavene innenfor handlingsrommet skulle løses.

6.2 Studiens begrensninger og forslag til videre forskning

Til slutt ønsker jeg å belyse noen av studiens begrensninger og forslag til videre forskning. Den første begrensningen er tilknyttet gyldigheten av datamateriell og hvorvidt informantene har gjengitt et fullverdig bilde av utfordringene til sine respektive idrettslag, eller ei. Da informantene ble intervjuet var pandemien langt fra over, og mange av utfordringene og problemstillingene var fortsatt aktuelle. Dermed er det ikke sikkert at alle informanter har klart å se situasjonen til idrettslaget i sin helhet der og da. Mye av funnene fra intervjuene samsvarer likevel med årsberetningen og regnskapet for 2020, samt budsjett for 2021.

Utvalget består av norske idrettslag. Jeg har intervjuet åtte personer fra åtte forskjellige lag. Dette er dermed et lite utvalg sammenlignet med at det finnes cirka 7990 idrettslag i Norge (Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, 2019, s. 2). Spørreundersøkelser kunne dermed vært et alternativ, men hensikten med oppgaven har likevel vært å få fram hva som skjedde, konsekvensene som fulgte og ulikhetene som

oppstod. Dette kommer tydeligere fram gjennom intervjuer, som får fram tanker, meninger og opplevelser tilknyttet situasjonen idrettslaget har stått i siden mars 2020.

Norske myndigheter har brukt betydelige summer for å sikre at idretten kan fortsette med sine aktiviteter. Det kan derfor være interessant å sammenlikne funn med andre land som enten har samme system, eller der myndighetene ikke har bidratt med så mye støtte.

Studien viser til at korona-restriksjonene har vært ulike i forskjellige deler av landet grunnet lokale utbrudd. Dette har gitt klubbene ulike begrensninger. Det kunne dermed vært interessant og undersøkt de regionale forskjellene i større grad, og hvilken betydning dette har hatt for lagene.

Studien tar for seg et bredt spekter av idrettslag, men har ikke inkludert studentidretten eller bedriftsidretten. Studentidretten er et felt som kunne blitt forsket mer på da mange studenter er over 20 år og er en gruppe som ikke har blitt prioritert av myndighetene. Hvordan har studentidretten klart seg?

Referanser

- Aftenposten (2020, 12. august). Idrettens plan for gjenåpning: Disse vil prioriteres først. Hentet fra <https://www.aftenposten.no/sport/i/P9kKme/idrettens-plan-for-gjenaapning-disse-vil-prioriteres-foerst>
- Archibald, M. M., Ambagtsheer, R. C., Casey, M. G., & Lawless, M. (2019). Using Zoom Videoconferencing for Qualitative Data Collection: Perceptions and Experiences of Researchers and Participants. *International Journal of Qualitative Methods*, 18. <https://doi.org/10.1177/1609406919874596>
- Bourdieu, P. (1986). "Forms of Capital". I J.G. Richardson (red.). *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood Press.
- Coates, D., Wicker, P., Feiler, S., & Breuer, C. (2014). A bivariate probit examination of financial and volunteer problems of non-profit sport clubs. *International Journal of Sport Finance*, 9(3), 230.
- Coleman, J. S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. *The American Journal of Sociology* 94, s.95-120.
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving for studenter* (5. utg.). Gyldendal akademisk.
- Drees, J., & Heugenes, P. (2013). Synthesizing and Extending Resource Dependence Theory: A Meta-Analysis. *Journal of Management*, 39(6), 1666-1698. <https://doi.org/10.1177/0149206312471391>
- Enjolras, B., & Seippel, Ø. (2001). *Norske idrettslag 2000: struktur, økonomi og frivillig innsats* (Vol. 4:2001, p. 128). Institutt for samfunnsforskning.
- Folkehelseinstituttet (2018, 4. oktober). Hva er en pandemi. Hentet fra <https://www.fhi.no/sv/influensa/influensapandemier/hva-er-en-pandemi/>
- Folkehelseinstituttet (2020, 16. mars). Fakta om covid-19-utbruddet. Hentet fra <https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta-og-kunnskap-om-covid-19/fakta-om-covid-19-utbruddet/?term=&h=1>
- Fühner, J., Schmidt, S. L., & Schreyer, D. (2021). Are diversified football clubs better prepared for a crisis? First empirical evidence from the stock market. *European Sport Management Quarterly*. <https://doi.org/10.1080/16184742.2020.1862273>
- Hall, M., Andrukow, A., Barr, C., Brock, K., de Wit, M., Embuldeniya, D., . . . Vaillancourt, Y. (2003). *The capacity to serve: A qualitative study of the challenges facing Canada's nonprofit and voluntary organizations* Toronto: Canadian Centre for Philanthropy.

- Halvorsen, K. (2008). *Å forske på samfunnet: En innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. (5.utg., p. 316). Oslo: Cappelen akademiske forlag.
- Hillman, A. J., Withers, M. C., & Collins B. J. (2009). Resource Dependence Theory: A Review. *Journal of Management*, 35: 1404-1427.
<https://doi.org/10.1177/0149206309343469>
- Hu, Q. & Kapucu, N. (2017). Can Management Practices Make a Difference? Nonprofit Organization Financial Performance during Times of Economic Stress. *Journal of Economics and Financial Analysis*, 1(2), 71-88.
- Idrettsforbundet (2020, 12. august). Plan for gjenåpning av kontakttrening for voksne i breddeidretten. Hentet fra <https://www.idrettsforbundet.no/nyheter/2020/plan-for-gjenapning-av-kontakttrening-for-voksne-i-breddeidretten/?fbclid=IwAR2w1TkI2bURLKGh2Ki7C1qgBWSS2M72OJQvL60jLe2k8Llk7Cch6JdmUYY#>
- Jacobsen, D. I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (2. utg.). Høyskoleforlaget.
- Johannessen, A., Christoffersen, L., & Tufte, P. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg. ed.). Oslo: Abstrakt.
- Johnson, R.B., Onwuegbuzie, A.J., & Turner, L. (2007). Toward a Definition of Mixed Methods Research. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(2), 112-133.
<https://doi.org/10.1177/1558689806298224>
- Lübeck, E. & With, S. (2021, 25. Mai). Helsedirektoratet: Derfor åpner ikke breddeidretten. *Dagbladet*. <https://www.dagbladet.no/sport/helsedirektoratet-derfor-apner-ikke-breddeidretten/73801106>
- McMullin, C. & Rago, P. (2020). Leadership and Governance in Times of Crisis: A Balancing Act for Nonprofit Boards. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 49(6), 1182–1190. <https://doi.org/10.1177/0899764020964582>
- Melvær, K. (2018). *Spørreskjema*. <https://holbergprisen.gitbook.io/forskning-for-forskerspirer/kap-3/kap-3-1>
- Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité. (2019). *Nøkkeltallsrapport2019*. <https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/9f94ba79767846d9a67d1a56f4054dc2/20201001-nokkeltallsrapport-2019.pdf>
- Olstad, F., & Tønnesson, S. (1986). *Norsk idretts historie: B.2: Folkehelse, trim, stjerner 1939-1986: Vol. B. 2 (p. 395)*. Aschehoug.

- Oslo kommune (2021). Byrådet fortsetter en gradvis og kontrollert gjenåpning av Oslo. Hentet fra <https://www.oslo.kommune.no/korona-1/byradet-fortsetter-en-gradvis-og-kontrollert-gjenapning-av-oslo-2>
- Pfeffer, J. & Salancik, G.R. (2003). *The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective*. Stanford Business Books, Stanford.
- Regjeringen (2020a, u.å). Tidslinje: myndighetenes håndtering av koronasituasjonen. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/Koronasituasjonen/tidslinje-koronaviruset/id2692402/>
- Regjeringen (2020b, 18. mars). Stor kompensasjonsordning til kultur, frivillighet og idrett. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/stor-kompensasjonsordning-til-kultur-frivillighet-og-idrett/id2693889/>
- Regjeringen (2020c, 5. november). -Hold dere hjemme, ha minst mulig sosial kontakt. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/-hold-dere-hjemme-ha-minst-mulig-sosial-kontakt/id2783763/>
- Regjeringen (2021a, 3. januar). Innfører flere nasjonale smitteverntiltak. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/innforer-flere-nasjonale-smitteverntiltak/id2826466/>
- Regjeringen (2021b, 19. februar). Nasjonale smitteverntiltak: Lettelser for barn, unge og studenter. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nasjonale-smitteverntiltak-lettelser-for-barn-unge-og-studenter/id2835423/>
- Regjeringen (2021c, 21. mai). Neste trinn i gjenåpningen skjer 27. mai. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/neste-trinn-i-gjenapningen-skjer-27.-mai/id2850347/?expand=factbox2850352>
- Seippel, Ø., Breuer, C., Elmoose-Østerlund, K., Feiler, S., Perényi, S., Piątkowska, M., & Scheerder, J. (n.d.). In Troubled Water? European Sports Clubs: Their Problems, Capacities and Opportunities. *Journal of Global Sport Management, ahead-of-print*(ahead-of-print), 1–23. <https://doi.org/10.1080/24704067.2020.1806493>
- Sharpe, E.K. (2006). Resources at the grassroots of recreation: Organizational capacity and quality of experience in a community sport organization. *Leisure Sciences*, 28(4), 385–401. <https://doi.org/10.1080/01490400600745894>
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse en innføring i kvalitative metoder*. Fagbokforlaget.
- Toohey, K. & Beaton, A. (2017). International cross-sector social partnerships between sport and governments: The World Anti-Doping Agency. *Sport Management Review*, 20(5), 483-496. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2016.12.004>

- Vesteng, C. (2020, 16. april). Myrhols Corona-alarm: frykter mange barn slutter med idrett. *Verdens Gang*. Hentet fra <https://www.vg.no/sport/i/Op9JGb/myrhols-corona-alarm-frykter-mange-barn-slutter-med-idrett>
- Vian, S., Tonning, O.S. & Skram, W.O. (2020, 10. august). Bredestoppen fortsetter – idretten må prioritere før mulig åpning. *NRK*.
https://www.nrk.no/sport/bredestoppen-fortsetter-_idretten-ma-prioritere-for-mulig-apning-1.15117061
- Wicker, P., & Breuer, C. (2012). Understanding the Importance of Organizational Resources to Explain Organizational Problems: Evidence from Nonprofit Sport Clubs in Germany. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 24(2), 461-484. <https://doi.org/10.1007/s11266-012-9272-2>

Tabelloversikt

Tabell 3.1: Eksempel på fokusert kategorisering.....34

Tabell 3.2: Eksempel på teoretisk kategorisering.....35

Figuroversikt

Figur 1: Prosessene rundt organisasjonens kapasitet.....	19
--	----

Forkortelser

NIF	Norges idrettsforbund
NIH	Norges Idrettshøgskole
NSD	Norsk samfunnsvitenskapelige datatjeneste
FHI	Folkehelseinstituttet
WHO	Verdens helseorganisasjon
RDT	Ressursavhengighetsteori

Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjonsskriv om prosjektet

Vedlegg 2: Samtykkeerklæring

Vedlegg 3: Svarbrev med godkjenning fra NSD

Vedlegg 4: Intervjuguide

Vedlegg 5: Oppfølgingsspørsmål

Vedlegg 1

Vil du delta i forskningsprosjektet «Idrett i koronaens tid»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å studere hvordan korona-pandemien har påvirket ulike idrettslag i Norge. I dette skrevet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Prosjektet er en masteroppgave ved Norges Idrettshøgskole. Formålet med prosjektet er å undersøke hva som skjedde i ulike idrettslag da de måtte stenge ned på grunn av korona- pandemien, hvilke konsekvenser det har gitt, hvorfor konsekvensene har vært ulike, og hvordan det er blitt håndtert.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Norges Idrettshøgskole er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Utvalget i prosjektet vil være daglige ledere eller styreledere i ulike idrettslag i Norge. Utvalget er valgt strategisk, og kontaktinformasjonen er hentet fra idrettslagenes hjemmesider.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metoden for innsamling av data skjer gjennom et intervju med forsker og informant. Intervjuet blir tatt opp av en lydopptaker. Intervjuet vil ta cirka én time.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det er student og veileder som har tilgang til disse opplysningene
- Personopplysningene og dataene lagres i henhold til Norges Idrettshøgskole sine retningslinjer for behandling av persondata.
- Deltagerne av prosjektet vil ikke kunne gjenkjennes i prosjektet.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes senest august 2021. Etter prosjektslutt er det planlagt at personopplysninger og opptak blir annullert.

Dine rettigheter

Hvis du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Norges Idrettshøgskole har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål på studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Norges Idrettshøgskole ved prosjektansvarlig, Marte Ødegård tlf. 40467329 – marte.odegard@hotmail.com. I studentprosjekt må kontaktopplysninger til veileder/prosjektansvarlig fremgå, ikke kun student.
- Norges Idrettshøgskole ved veileder, Ørnulf Seippel, tlf. 23262463 – ornulfs@nih.no
- NIHs personvernombud: personvernombud@nih.no
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost: nsd@nsd.no eller telefon:

55582117.

Med vennlig hilsen
Marte Ødegård, prosjektansvarlig

Vedlegg 2

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjonen om prosjektet «Idrett i koronaens tid» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 01.06.2020.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3

NSD sin vurdering

Prosjekttittel

Idrett i koronaens tid

Referansenummer

797645

Registrert

22.10.2020 av Marte Ødegård - marteod@student.nih.no

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges idrettshøgskole / Institutt for idrett og samfunnsvitenskap

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Ørnulf Seippel, ornulf.seippel@nih.no, tlf: 23262463

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Marte Ødegård, marte.odegard@hotmail.com, tlf: 40467329

Prosjektperiode

10.06.2020 - 31.08.2021

Status

06.11.2020 - Vurdert

Vurdering (1)

06.11.2020 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 06.11.2020, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD.

Behandlingen kan starte.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke typer endringer det er nødvendig å melde: https://nsd.no/personvernombud/meld_prosjekt/meld_endringer.html

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 31.08.2021.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Jørgen Wincentzen

Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

Vedlegg 4

<p>Oppstart og innledning</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Skape relasjon og tillit. Presentere meg selv. - Informere om forskningsprosjektet. Informasjon om samtykke: taushetsplikt, anonymisering, behandling av data og frivillig deltagelse. Kan trekke seg når som helst. - Informere om at intervjuet blir tatt opp på lydbånd 	
<p>Erfaringer</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bakgrunn – fortell om deg selv. 	
<p>Tema</p>	<p>Hovedspørsmål</p>	<p>Eventuelle oppfølgingsspørsmål</p>
<p>Idrettslaget</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fortell om idrettslaget ditt. 	<p>Hvor mange medlemmer har dere?</p> <p>Hvilke idretter tilbyr dere?</p> <p>Hvordan er dere bygd opp?</p> <p>Hvilke verdier har dere? Hva er deres visjon?</p>

	- Fortell om deres samarbeid med eventuelt andre idrettslag?	Er disse større eller mindre? Hva samarbeider dere om? Hvordan fungerer samarbeidet? Hvordan skiller ditt idrettslag seg fra andre idrettslag?
	- Fortell om deres administrasjon?	- Hva kjennetegner administrasjonen deres? Stor/liten? Ulik kompetanse/homogent?
	- Fortell om de resterende som er ansatt hos dere?	- Hva kjennetegner disse? -
		- Kun trenere? Andre tilleggsoppgaver? Lang eller kort erfaring? -
	- Fortell om hovedstyret til idrettslaget	Hva kjennetegner hovedstyret deres? Ulik eller lik kompetanse? Hvordan arbeider styret?

	<p>- Fortell om deres frivillige</p>	<p>Hvor mange frivillige har klubben (cirka)?</p> <p>Hvor mange bidrar fast?</p> <p>Hvor mange bidrar kun på arrangement?</p>
	<p>- Hvilke anlegg blir brukt i den daglige aktiviteten til idrettslaget?</p>	<p>Hvem eier anlegget?</p>
	<p>- Fortell om den økonomiske situasjonen til idrettslaget de siste årene</p>	<p>Hvordan har dere arbeidet med å sikre økonomien?</p> <p>Hva har vært hovedinntekten?</p> <p>Har det vært noen eksterne aktører som har vært viktig for den økonomiske situasjonen?</p>
	<p>- Fortell om eventuelle utfordringer dere har hatt i idrettslaget de siste årene</p>	<p>Har dere opplevd frafall?</p> <p>Har dere opplevd utfordringer rundt rekruttering og beholde folk i klubben?</p>

		<p>Har det vært mangel på økonomisk støtte eller langvarige sponsorer?</p> <p>Har dere opplevd interne utfordringer på samarbeid? Eller eksterne?</p>
	<p>- Hvilke eksterne aktører har vært viktig for dere de siste årene?</p>	<p>NIF? Krets? Kommune? Enkeltpersoner? Sponsorer? Andre idrettslag?</p> <p>På hvilken måte har de vært viktige?</p>
<p>Utfordringer Covid-19 (Generelt)</p>	<p>- Fortell om de utfordringene som utbruddet av Covid-19 førte med seg</p>	<p>Hva skjedde de dagene idretten ble stengt ned, og i ukene etter?</p> <p>Var det noen nye utfordringer som dukket opp?</p> <p>Var det noen utfordringer som ble forsterket?</p>

<p>-</p> <p>Den økonomiske situasjonen</p> <p>-</p>	<p>- Fortell om den økonomiske situasjonen til idrettslaget under Covid-19</p>	<p>-</p> <p>Var det noen inntekter som falt bort?</p> <p>Ble det gjort noe for å kompensere for tapte inntekter?</p> <p>Fikk dere noe støtte fra eksterne aktører?</p> <p>-</p>
	<p>- Hvilke konsekvenser har Covid-19 hatt på den økonomiske situasjonen til idrettslaget?</p>	<p>Har det ført til dårligere tilbud for medlemmene?</p> <p>Har det ført til større frafall?</p> <p>Har det ført til dårligere vedlikehold av anlegg?</p> <p>Har det ført til at prosjekter har blitt satt på vent?</p>
	<p>- Hvilke tiltak ble satt inn for å sikre økonomien til idrettslaget?</p>	<p>-</p> <p>Flere samarbeid?</p> <p>Økning av medlemsavgift?</p>
	<p>- Hvem har spilt en viktig rolle for å sikre økonomien til idrettslaget?</p>	<p>-</p> <p>Hvordan har de spilt en viktig rolle?</p>
	<p>- Kunne noe blitt gjort annerledes?</p>	<p>-</p>

<p>-</p> <p>Frivillige og medlemmer</p> <p>-</p>	<p>- Fortell om deres frivillige</p>	<p>-</p> <p>Hvilke typer frivillige har dere mest av?</p> <p>-</p>
	<p>- Fortell om deres medlemmer</p>	<p>Hvilken idrett har flest medlemmer?</p> <p>Hvilke aldersgrupper har dere?</p> <p>Hvilken aldersgruppe er det flest medlemmer i?</p>
	<p>- Har dere hatt noen utfordringer med å rekruttere eller beholde deres frivillige?</p>	<p>-</p> <p>Hvorfor tror du det er slik?</p> <p>-</p>
	<p>- Har dere hatt noen utfordringer med å rekruttere eller beholde medlemmer?</p>	<p>Hvorfor tror du det er slik?</p>
	<p>- Hvor viktig er de frivillige for klubben?</p>	
	<p>- Hvor viktig er medlemmene for klubben?</p>	
	<p>- Har dere opplevd noen endringer blant deres frivillige etter utbruddet av Covid-19?</p>	<p>Har det dukket opp nye arbeidsoppgaver?</p> <p>Har de sluttet eller tatt pause?</p> <p>Hvilke konsekvenser har dette fått for idrettslaget?</p>

		Hva tror du det skyldes?
	- Har dere opplevd noen endringer blant deres medlemmer etter utbruddet av Covid-19?	- Har de sluttet eller tatt en pause? Hvilke medlemsgrupper har frafallet/økningen vært størst i? Hva kan årsaken være at det er frafall/ ikke frafall?
	- Fortell om deres arbeid med å beholde frivillige og medlemmer.	- Hvilke oppgaver har vært en del av dette arbeidet? Hvem har gjennomført disse oppgavene? -
		- Hvilket utfall har dette arbeidet hatt? -
	- Fortell om hvordan dere har arbeidet med å få ut informasjon rundt korona situasjonen til deres frivillige og medlemmer.	Hvilken informasjon gikk dere ut med før idretten ble stengt ned? Hvilken informasjon ble gitt da idretten ble stengt ned?

		<p>Hvilken kontakt har dere hatt under pandemien?</p> <p>Hvordan har du opplevd at dette arbeidet har fungert?</p> <p>Hvordan har responsen til frivillige og medlemmer vært?</p>
-	- Hvordan har dere opplevd samarbeidet med frivillige under pandemien?	- Har det vært noen endringer før og under utbruddet?
- Anlegg	- Eier eller leier dere de anleggene som idrettslaget bruker?	-
-	- Har anlegget vært i bruk?	- Hvorfor ikke eventuelt? -
	- Hvordan har dere arbeidet med å vedlikeholde anlegget i denne perioden?	<p>Har det vært noen utfordringer med dette arbeidet?</p> <p>Har det vært noen nøkkelpersoner som har hjulpet med dette arbeidet?</p> <p>Hvilken rolle har denne personen eventuelt?</p>
-	- Fortell om de eventuelle utfordringene dere har opplevd angående administrering av idrettslaget.	-

Administrering av idrettslaget 		<p>Har det vært mangel på kompetanse?</p> <p>Har det vært mangel på støtte blant medlemmer?</p>
		<p>Har det vært mangel på støtte blant frivillige?</p> <p>Har det vært ulike syn på hvordan man skal takle situasjonen internt i administrasjonen/styret?</p> <p>Har det vært vanskelig å gjennomføre arbeidsoppgaver? Hvorfor eventuelt?</p>
	<p>- Hva er dine arbeidsoppgaver i en vanlig hverdag?</p>	
	<p>- Hvordan var arbeidsoppgavene i starten av utbruddet av Covid-19?</p>	
	<p>- Fortell om de arbeidsoppgavene som du synes har vært viktigst i denne situasjonen.</p>	<p>Har fokuset endret seg i løpet av pandemien?</p> <p>Hvorfor eventuelt?</p>
	<p>- Er det noen hjelpemidler du bruker i arbeidet ditt i form av planer?</p>	<p>Hvilke eventuelt?</p>

	- Er det noen andre planer som er viktig for idrettslaget?	
	- Er det noen planer som har vært viktig for idrettslaget i håndteringen av utbruddet av Covid-19?	
Evaluering	- Hvor fornøyd er du med hvordan dere håndterte starten av utbruddet av Covid-19?	Hva var det som fungerte og ikke?
	- Hvor fornøyd er du med hvordan dere håndterte «nedstengningen» av idretten?	Hva var det som fungerte og ikke?
	- Hvor fornøyd er du med hvordan du har håndtert situasjonen under utbruddet av Covid-19?	Hva var det som fungerte og ikke?
	- Hvor fornøyd er du med håndteringen av den økonomiske situasjonen til idrettslaget?	Hva var det som fungerte og ikke?
	- Hvor fornøyd er du med arbeidet med å beholde og informere deres frivillige og medlemmer?	Hva var det som fungerte og ikke?

	- Hvor fornøyd er du med omstillingen av arbeidsoppgaver og administreringen av idrettslaget?	Hva var det som fungerte og ikke?
---	- Hva har du/dere lært fra denne situasjonen?	---
-	- Kunne noe blitt gjort annerledes?	Hvordan kunne dette blitt gjort annerledes?
-	- Hvordan er dere forberedt hvis en ny nedstengning/pandemi inntreffer?	-
-	- Har det vært noe bra som har kommet ut av situasjonen?	-
---	- Hva er det verste som har kommet ut av denne situasjonen?	---
-	- Er det noen av endringene som kommer til å være varige endringer?	Eventuelt hva kommer til å være annerledes, og hvorfor?
-	- Hvordan tror du dere har håndtert situasjonen i forhold til andre i nærområdet, like idrettslag, sammenliknet med større eller mindre idrettslag?	

Vedlegg 5

Oppfølgingsspørsmål

1. I korte trekk, hvordan ser du/dere på situasjonen nå sammenlignet med situasjonen da intervjuet ble gjennomført (*november/desember*)?
2. Har det vært noen endringer på den økonomiske situasjonen? (*flere/færre sponsorer? Mer tilskudd? Annen støtte eller inntekter som har bidratt?*)
3. Hvordan går sesongkortsalget sammenlignet med tidligere år?
4. Er det noen endringer på andre områder i idrettslaget? (*Anlegg, frivilligheten, ansatte o.l.*)